

Postoj vybraných profesí k cizincům na Zlínsku

Michal Salvet

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michal SALVET**

Osobní číslo: **H08192**

Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Postoj pracovníků vybraných profesí k cizincům na Zlínsku**

Zásady pro vypracování:

Analýza literárních pramenů a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti multikulturní výchovy, migrace, integrace.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníku.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2007. 272 s. ISBN 978-80-247-1369-4

HLADÍK, J. *Multikulturní výchova (socializace a integrace menšin)*. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2006. ISBN 80-7318-424-9

DLUHOŠOVÁ, H. *Integrace cizinců v České republice*. In ŠÍŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. 2. vyd. Praha: Portál, 2008. 280 s. ISBN 978-80-7367-182-2.

PRŮCHA, J. *Interkulturní psychologie – Sociopsychologické zkoumání kultur, etnik, ras a národů*. 3. vyd. Praha: Portál, 2010. 220 s. ISBN 978-80-7367-709-1.

PRŮCHA, J. *Multikulturní výchova: Teorie – praxe – výzkum*. 1. vyd. Praha: ISV, 2001. 212 s. ISBN 80-85866-72-2.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

25. ledna 2011

Termín odevzdání bakalářské práce:

6. května 2011

Ve Zlíně dne 25. ledna 2011

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 15. 1. 2011

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdaním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato předkládaná závěrečná diplomová práce je zaměřena v současném světě na tolik aktuální téma vztahů většinové společnosti k cizincům. Na přistěhovalectví a migraci v kontextu dějin, na její příčiny z hlediska ekonomického i politického. V práci si všímáme legislativy spojené se vstupem a pobytem cizinců na území České republiky. Uvádíme statistické údaje o počtu cizinců na území ČR respektive ve Zlínském kraji. Zaobíráme se kulturním pojetím a asimilací cizinců do společnosti. Definujeme pojmy etnikum a národ, které hrají v postojích k cizincům zásadní roli, a v neposlední řadě se věnujeme intolerantnímu chování většinové společnosti k cizincům. V praktické části zkoumáme dotazníkovou metodou postoje vybraných profesí tj. policistů, pracovníků úřadů práce a zdravotníků k cizincům na Zlínsku.

Klíčová slova: migrace, přechodný pobyt, trvalý pobyt, kultura, multikultura, asimilace, akulturace, etnikum, národ, rasa, intolerance, xenofobie, rasismus, segregace, antisemitismus, nacionalismus, vlastenectví

ABSTRACT

The final submitted thesis is focused in the contemporary world in many topical links to the majority of foreigners. On immigration and migration in history, its causes in terms of economic and political. In this work we observe legislation relating to the entry and stay of foreigners in the Czech Republic. Here are statistics on the number of foreigners in the Republic or in the. Entertain the concept of culture and assimilation of foreigners into society. Define terms ethnicity and the nation to play in attitudes towards foreigners vital role, and last but not least, we intolerant conduct the majority of the foreigners. The practical part in the questionnaire examining attitudes of certain professions ie police officers, staff offices and health care to foreigners in Zlin.

Keywords: migration, temporary residence, permanent residence, culture, multiculturalism, assimilation, acculturation, ethnicity, nation, race, intolerance, xenophobia, racism, segregation, anti-Semitism, nationalism, patriotism

Násilí je prvním východiskem neschopných a poslední možností bezmocných.

(parafráze Isaaca Asimova)

*„Menšina si musí sama zvolit svou budoucí roli, jakou chce hrát v majoritní společnosti,
a poté se vydat na jasnou cestu k dosažení tohoto cíle“*

(Šišková, 2001, s. 17).

S upřímností děkuji Mgr. Jakubu Hladíkovi Ph.D., za ochotu a cenné rady při tvoření
bakalářské práce.

Rovněž bych chtěl poděkovat své rodině a přátelům za trpělivost, kterou se mnou měli, při
mém studiu a tvorbě bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 MIGRACE	12
2 CIZINCI	13
2.1 POBYT CIZINCŮ.....	14
2.1.1 Přechodný pobyt cizinců na území ČR	14
2.1.2 Trvalý pobyt cizinců na území ČR.....	16
2.2 CIZINCI NA ZLÍNSKU	17
3 KULTURA	21
3.1 MULTIKULTURALISMUS	21
3.2 AKULTURACE	23
3.3 ASIMILACE	24
4 ETNIKUM A NÁROD	25
4.1 ETNIKUM	25
4.2 NÁROD	25
4.3 RASA.....	26
4.4 INTOLERANCE.....	28
4.4.1 Xenofobie	28
4.4.2 Rasismus	29
4.4.3 Segregace.....	30
4.4.4 Antisemitismus.....	30
4.4.5 Nacionalismus a Vlastenectví	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	33
5 ÚVOD DO PRAKTICKÉ ČÁSTI	34
5.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	34
5.2 VÝZKUMNÝ CÍL	35
5.3 VÝZKUMNÉ STRATEGIE	35
6 HYPOTÉZY	36
6.1 HYPOTÉZY DLE ZAMĚSTNÁNÍ.....	36
6.2 HYPOTÉZY DLE DÉLKY PRAXE	36
6.3 HYPOTÉZY DLE POHLAVÍ	36
7 VÝBĚROVÝ SOUBOR	37

7.1	ÚŘAD PRÁCE	37
7.2	ZDRAVOTNICKÉ ZAŘÍZENÍ	38
7.3	POLICIE ČR	38
8	SBĚR DAT	39
8.1	CHARAKTERISTIKA DOTAZNÍKU	39
9	ANALYTICKÁ ČÁST	43
9.1	ANALÝZA POLOŽEK Č. 4 AŽ Č. 7 ZJIŠŤUJÍCÍ FAKTA, ZNALOSTI, VĚDOMOSTI A MÍNĚNÍ RESPONDENTŮ O DANÉ TÉMATICE.....	45
9.2	ANALÝZA TVRZENÍ V POLOŽKÁCH Č. 8 AŽ Č. 18 ZJIŠŤUJÍCÍ POSTOJE A NÁZORY RESPONDENTŮ	49
10	SHRNUTÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI	54
	ZÁVĚR	55
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	57
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	59
	SEZNAM OBRÁZKŮ	60
	SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	61
	SEZNAM PŘÍLOH.....	62

ÚVOD

Od útlého věku jsou nám rodiči, prarodiči i okolní společností, aniž bychom si to uvědomovali, vštěpovány v rámci socializačního procesu určité hodnoty, které jsou pro nás cenné a které nám pomáhají poznat co je správné a co ne, na čem v životě záleží, jaká je vlastně pravda, jaká je společnost kolem nás, kultura a tradice.

Tento systém hodnot, nám pak stanovuje jakési mantinely, ve kterých žijeme. Rozdílnost těchto hodnot se častokrát projeví právě při konfrontaci s něčím cizím, jiným nám neznámým, zkrátka při bližším setkání s cizinci. Jednáme podle zažitých vzorců hodnot a nezřídka nálepkujeme cizince dle toho, co je nám o nich přece již dávno známo. Na povrch tak vyplouvají v plné kráse předsudky a předpojatost vůči cizímu, které sdílí většina společnosti a je přece tak snadné a pohodlné tomu věřit. Naše postoje a názory vůči cizincům, jsou tak ovlivněny veřejným míněním, podporovaným senzacechtivými sdělovacími prostředky ale také vlastní zkušeností. Vlastní zkušenost s cizinci je dle našeho názoru nenahraditelná, neboť jak praví jedno staré indiánské přísloví „nesuď člověka, pokud jsi neušel v jeho mokasínách alespoň jednu míli“.

V této bakalářské práci poodhalíme v první kapitole téma migrace, a co k ní lidi vede, v druhé kapitole definujeme, kdo jsou pro nás cizinci a jaké jsou jejich formy pobytu na našem území. V třetí kapitole si řekneme o kultuře a multikulturním prostředí a jak je to se začleněním cizinců do většinové společnosti. Ve čtvrté kapitole rozebereme pojmy národ, etnikum, rasa a intolerance. Jelikož na světě není lidského počínání, které by nemělo sebemenší problém, tak i zde v cizinecké problematice, jsou stinné místa v podobě intolerance majoritní společnosti k menšinám často omlouvaná nacionalismem a vlastenectvím.

Výzkum byl zaměřen na postoje k cizincům od zaměstnanců profesí, které přicházejí z náplně své práce často do styku s cizinci. Cílem bylo vyzkoumat, zda existují mezi jednotlivými profesemi tj. mezi policisty, pracovníky úřadů práce a zdravotníky na Zlínsku rozdíly v postojích vůči cizincům.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MIGRACE

Všechno je v pohybu vesmír, planeta Země, předměty, rostliny, zvířata i lidi. Je tak tedy naprosto zákonité, že lidé nezůstávají staticky na jednom místě a tak z různých důvodů migrují.

„Migrace spoluutvářela dějiny lidstva od jeho prvopočátků do dnešních dnů“ (Baršová, Barša, 2005, s. 7).

Migrací lidí rozumíme stěhování členů skupiny z jedné populace do druhé. Z hlediska směru migrace ji lze rozlišit na emigraci, což je počet jedinců, kteří se z dané populace odstěhovali za určitý čas nejčastěji rok a imigraci, což je naopak počet lidí, kteří se do této populace za určitý čas přistěhovali. Takové lidi nazýváme přistěhovalci. Tam kde je zvýšený výskyt konfliktů, společenských, politických či ekonomických rozdílů, představuje migrace závažný socioekonomický problém. Může se jednat o migrování dobrovolné, za práci nebo k příbuzným, či nucené - jejichž důvodem je zpravidla neúnosné zhoršení životních podmínek, války, přírodní katastrofy atd. Někdy je obtížné tyto dva druhy migrace odlišit, neboť může nastat také jejich kombinace. Přesto převažují migrační proudy dobrovolné.

(Migrace - Migrace [online] [cit. 2011-26-04] dostupný z <http://www.migrace.cz/Migrace>)

Zamyslíme-li se nad tímto pojmem, přijdeme nepochybně k závěru, že migrovat je přirozené, že každý z nás má právo chtít od života to lepší, jít za svým štěstím a zabezpečit tak sobě a své rodině lepší život.

V současnosti tj. na prahu 21. století podobně jako ke konci 20. století nabývá migrace novou masivní podobu, která má vícero důvodu a následků. *„Obecně a velmi zjednodušeně (při opomenutí důležitých, byť kvantitativně významně méně důležitých typů migrace) lze na globální úrovni mezinárodní migraci charakterizovat jako tok obyvatelstva z chudého Jihu na bohatý Sever“* (Šišková, 2001, s. 19).

Česká republika resp. území Čech, Moravy a Slezska, bylo v minulosti (19. stol. a větší část 20. stol.) spíše vystěhovaleckým krajem – lidé naše území opouštěli a sami se stěhovali do jiných zemí, kde předpokládali lepší život. Po roce 1989 se však situace začíná pozvolna otáčet a na naše území stále ve větším počtu směřují vlny migrantů ze zahraničí a česká populace musí čelit novému pro ni zatím ne tak známému fenoménu zvaném - cizinci.

2 CIZINCI

Pojem cizinec definuje: Zákon o pobytu cizinců na území České republiky č. 326/1999 Sb. Zde je v prvním paragrafu v druhém odstavci uvedeno, že cizincem se rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie.

(Sbírka zákonů – sagit.cz [online] [cit. 2011-22-04] dostupný z

<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb99326&cd=76&typ=r>)

Vnímání cizinců ze strany občanů naší republiky je rozdílné, nejčastěji si je veřejnost rozděluje do tří skupin. Cizinci jsou rozlišováni dle jejich možnosti asimilace, resp. přijatelnosti za sousedy a dále podle jejich pozitivního nebo negativního přínosu pro společnost.

„Otázka diferenciacie a variability postojů vůči cizincům vzhledem k jejich národnosti a etnickému či rasovému původu je v našich poměrech relevantní, a to v základním pohledu přijatelnosti cizinců ve „vlastním“ kulturním a sociálním prostředí každodenního života. Přijatelnost, respektive nepřijatelnost je ostře diferencovaná „původem“ cizinců“ (Gabal, 1999, s. 77).

První skupinu tvoří, tzv. kapitáloví cizinci přicházející z euroatlantického prostoru jsou veřejností vnímáni jako přínosná a snadno asimilovatelná skupina. Do naší republiky přivážejí kulturní a finanční kapitál a v očích české veřejnosti jsou bezproblémoví, jsou považováni za civilizované a hodné respektu. Jsou tak proto přijímáni kladně a očekává se od nich, že se lehce přizpůsobí našemu životnímu stylu. Druhou skupinu tvoří pomyslní příbuzní. Jsou nám blízcí svým národností, historií, či jazykem, ale převážně s sebou nenesou ekonomický kapitál. Do této skupiny řadíme Slováky, Poláky a české emigranty. Hlavním devízou jejich přijatelnosti českou společností je jejich potencionální úplná asimilace do našeho prostředí. Hodnocení přínosu této skupiny českou společností je tak spíše smíšené. Konečně třetí skupina, kterou tvoří příslušníci odlišných etnik a národů, jako jsou zejména Vietnamci, Arabové, Číňané a Mongolové, ale taktéž všichni černoši, Ukrajinci, Rusové a ostatní etnika a národy rekrutující se ze zemí bývalého Sovětského svazu i bývalé Jugoslávie. Do třetí skupiny řadíme taktéž Romy, přestože jsou na našem území usídleni dlouhodobě a většina z nich disponuje českým státním občanstvím, zůstávají pro většinou českou společnost těmi nejčistějšími cizinci. Cizinci z této třetí skupiny jsou

v sousedství spíše odmítání, jsou vnímáni jako zdroj problémů s žádným přínosem pro společnost a jsou tak proto vnímáni negativně. (Gabal 1999)

2.1 Pobyť cizinců

Podmínky vstupu a následného pobytu cizinců na území České republiky upravuje zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.

Tato zákonná norma rozlišuje dvě základní možnosti pobytu cizinců na území. A to pobyt přechodný nebo pobyt trvalý.

2.1.1 Přechodný pobyt cizinců na území ČR

Tento pobyt má více forem:

a) cizinci mohou na území pobývat bez víza – v nařízení Rady (ES), kterým je Česká republika se povinná řídit, existuje seznam tzv. třetích zemí (státy, které nejsou členy EU), jejichž příslušnost nepotřebují ke krátkodobému turistickému pobytu na území Evropské unie vízum. Seznam obsahuje zhruba 30 států, u kterých jsou přesně definovány podmínky pobytu, nejdéle však do 90 dnů.

b) cizinci mohou na území pobývat na základě krátkodobého víza – ve stejném nařízení Rady (ES), je uveden také seznam států, jejichž státní příslušníci naopak ke krátkodobému pobytu na území vízum potřebují. Zákonná norma o pobytu cizinců pak dále vymezuje 2 druhy krátkodobých víz:

- letištní vízum – cizinec o něj požádá z důvodu přestupu na jiný letecký spoj a je přitom nucen pobývat v tranzitním prostoru letiště s mezinárodní dopravou.
- vízum k pobytu do 90 dnů – vízum typu „C“, toto vízum opravňuje cizince k pobytu na území ČR v délce max. 3 měsíce, konkrétní doba pobytu záleží na požadavcích cizince a rozhodnutí zastupitelského úřadu (je zapotřebí rozlišovat dobu platnosti víza a dobu povoleného pobytu, vízum může být platné až dva roky, celková doba pobytu na území však nesmí překročit 3 měsíce, oba údaje jsou uvedeny na vízu); o vízum cizinec žádá na zastupitelském úřadu a ke své žádosti vždy musí doložit účel svého pobytu - turistika, pozvání, krátkodobé zaměstnání, sport, kultura

atd.; pobyt na vízum do 90 dnů nelze prodloužit na dobu delší než 3 měsíce, před skončením stanovené doby pobytu je cizinec povinen vycestovat, nelze tedy přicestovat na území ČR na krátkodobé vízum a následně zde žádat o vízum dlouhodobé nebo o povolení k dlouhodobému pobytu, takové žádosti musí být opětovně podány na zastupitelském úřadu České republiky v zahraničí; zastupitelský úřad zpravidla udělí toto vízum jako tzv. jednotné schengenské vízum, což znamená, že cizinec je po dobu uvedenou ve vízu oprávněn pohybovat se jako turista po celém území Schengenu, nikoli cestovat pouze do ČR (na vízu je v tomto případě uvedeno „PLATÍ PRO STÁTY SCHENGENU“),

c) cizinci mohou na území pobývat na základě dlouhodobého víza – vízum typu „D“, jedná se o vízum k pobytu nad 90 dnů, o toto vízum žádá cizinec na zastupitelském úřadu ČR, pokud hodlá na území pobývat po dobu delší než 3 měsíce; přestože se žádost o toto vízum podává na zastupitelském úřadu, rozhoduje se o ní na území ČR a to na Odboru migrační a azylové politiky, příslušné podle místa předpokládaného pobytu, k žádosti je cizinec povinen doložit, co bude účelem jeho pobytu.

d) cizinci mohou na území pobývat na základě dlouhodobého pobytu - o toto povolení cizinec žádá, pokud již na území pobývá na vízum k pobytu nad 90 dnů a má v úmyslu zde dále pobývat po dobu delší než jeden rok, zároveň však musí nadále trvat stejný účel jeho pobytu (nelze tedy mít např. vízum za účelem studia a žádat o dlouhodobý pobyt za účelem živnostenského podnikání); žádost o povolení k dlouhodobému pobytu podává cizinec na Odboru migrační a azylové politiky, příslušné podle místa předpokládaného pobytu inspektorátu cizinecké žádost je povinen podat nejdříve 120 a nejpozději 14 dnů před uplynutím platnosti víza k pobytu nad 90 dnů pokud mu v tom nezabrání překážky na jeho vůli nezávislé, např. pobyt v nemocnici; v některých případech lze o povolení k dlouhodobému pobytu bez toho, že by předtím cizinec v ČR pobýval na vízum, žádost v tom případě podává na zastupitelském úřadu – když je účelem společné soužití rodiny, studia, nebo za účelem vědeckého výzkumu;

e) cizinci mohou na území pobývat na základě výjezdního příkazu – jedná se o specifické pobytové oprávnění, které uděluje Odbor cizinecké policie např. v situaci, kdy je cizinci zamítnuta žádost o povolení k dlouhodobému pobytu nebo žádost o jeho prodloužení; aby zde v takových případech cizinec nezůstal nelegálně, policie mu udělí výjezdní příkaz,

který ho opravňuje k pobytu nejdéle na dobu 60 dnů v praxi je však tato doba podstatně kratší - během této doby si cizinec vyřídí neodkladné záležitosti a musí vycestovat z území ČR. Pokud by zde pobýval dál, jeho pobyt by byl nelegální a bylo by s ním pak následně zahájeno správní řízení ve věci správního vyhoštění z území.

Zde výše uvedené členění přechodných pobytů se netýká občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků (např. Slovák a jeho ukrajinská žena), a netýká se to tedy ani rodinných příslušníků občanů České republiky, (např. Češka a její egyptský manžel), tito mají dle zákona o pobytu cizinců odlišný režim. Občané Evropské unie mohou zažádat o potvrzení o přechodném pobytu - na území však mohou pobývat i bez tohoto potvrzení, rodinní příslušníci, kteří sami nejsou občany některého ze států EU, pak žádají o povolení k přechodnému pobytu.

(Informační materiály a příručky – cizinci.cz [online] [cit. 2011-22-04] dostupný z

http://www.cizinci.cz/files/clanky/658/pro_cizince_s_dlouhodobym_pobytem_cestina.pdf)

2.1.2 Trvalý pobyt cizinců na území ČR

Trvalý pobyt je nejvyšší forma pobytového statusu jakého může cizinec na území České republiky dosáhnout. Získat ho může cizinec zpravidla po pěti letech pobytu na území, za předpokladu, že jeho předchozí pobyt byl legální tj. v souladu se zákonem 326/1999 Sb. o pobytu cizinců. Do této doby se nezapočítávají krátkodobé turistické pobyty, ale jen pobyt na základě dlouhodobého víza a hlavně pobyt na základě dlouhodobého pobytu.

Držitel oprávnění k trvalému pobytu disponuje téměř stejnými právy jako ostatní občané České republiky. Cizinec s povoleným trvalým pobytem může pracovat kdekoliv na území ČR, aniž by k tomu potřeboval povolení z Úřadu práce, je plně pojištěn z veřejného zdravotního pojištění, déle vznikají mu nároky na čerpání dávek ze sociálního systému atd., nemůže se však účastnit voleb jelikož jako cizinec nedisponuje volebním právem a taktéž nesmí sloužit v bezpečnostních sborech – Policie ČR, Armáda ČR. Dále nemůže využívat výhod plynoucích z členství České republiky v EU, neboť to se týká pouze občanů Evropské unie nebo jejich rodinných příslušníků.

2.2 Cizinci na Zlínsku

Zlínský kraj je tvořen čtveřicí bývalých okresů: Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín, v současné době je Česká republika rozdělena na 14 územně správních celků tj. Krajů – a ty pak dále na obce s rozšířenou působností. Území bývalých okresů, ale i tak zůstává lidem hluboko vryto v paměti a souhrnně je označujeme jako: Kroměřížsko, Uhersko Hradištsko, Vsetínsko, Zlínsko. Ve vyšším smyslu se tak území celého Zlínského kraje označuje za Zlínsko.

Obrázek č. 1

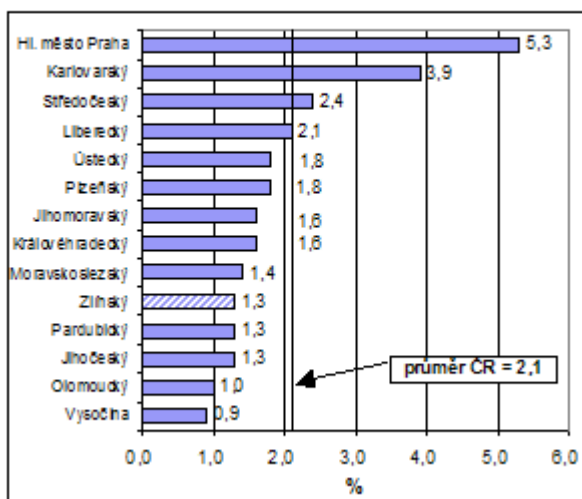

(Charakteristika kraje – Zlínský kraj [online] [cit. 2011-26-04] dostupný z <http://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?chnum=1&nid=3581&doctype=ART&docid=27939>)

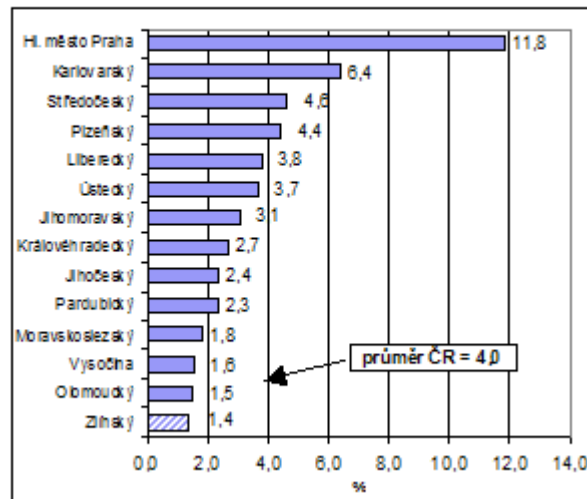
Tak jak na celém území ČR jsou usídlení cizinci, tak ani náš kraj není výjimkou, přestože nedisponuje rozsáhlými průmyslovými aglomeracemi ani ekonomicky významnými investicemi ze strany zahraničních investorů a přestože Zlínský kraj leží na východě ČR a velikostně patří k nejmenším i u nás je početná skupina usídlených cizinců.

V grafech 1 a 2 je znázorněn podíl cizinců na celkovém počtu obyvatelstva České republiky za poslední dekádu, pro názornost jsme uvedli data z počátku desetiletí tj. z roku 2001 a pro porovnání nárůstu jejich podílu, data z konce dekády tj. z konce roku 2010

Graf 1 Podíl cizinců na celkovém počtu obyvatelstva k 31. 12. 2001

Graf 2 Podíl cizinců na celkovém počtu obyvatelstva k 31. 12. 2010

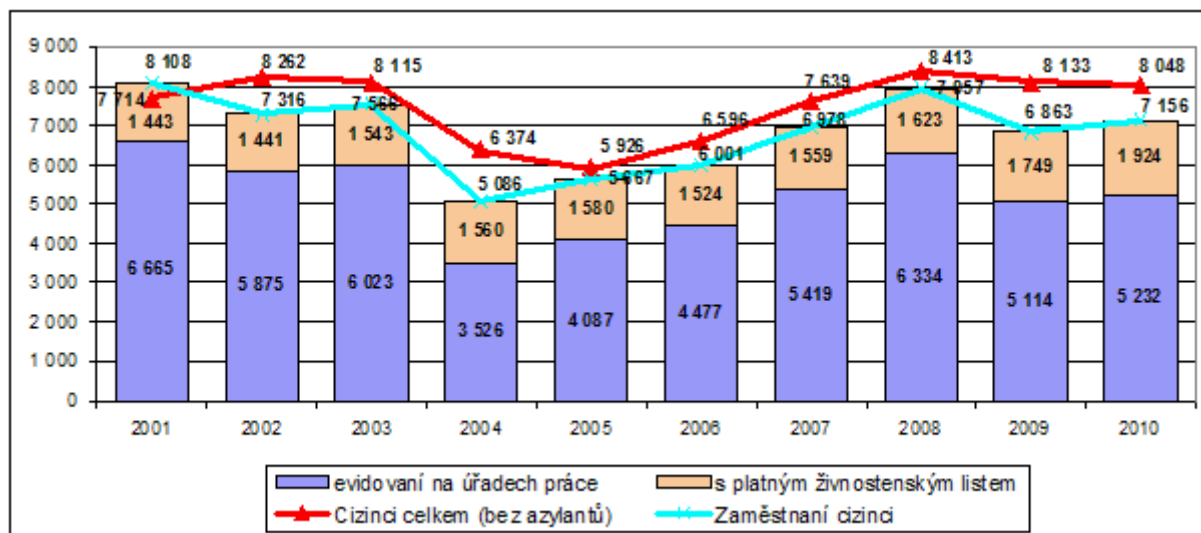
(Zlínský kraj – Český statistický úřad [online] [cit. 2011-24-04] dostupný z http://www.zlin.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/cizinci_ve_zlinskem_kraji_v_letech_2001_az_2010_a_jejich_uplatneni_na_trhu_prace)

Z grafu 1 je patrné že, podíl cizinců v ČR v roce 2001 – byl v průměru 2,1 % z celkového počtu obyvatelstva. Zlínský kraj patřil k nejméně cizinci osídleným krajům a pohyboval se v podílu cizinců na celkovém počtu obyvatelstva pod celostátním průměrem. Nejvyšší podíl cizinců mělo Hlavní město Praha.

V grafu 2 z konce roku 2010 je zřejmý celkový nárůst cizinců na celkovém počtu obyvatelstva v průměru ČR a to téměř na dvojnásobek oproti roku 2001 – tj. na 4 %. Ve Zlínském kraji za uvedené časové období nastal nárůst cizinců jen minimální, z celé České republiky nejmenší. A to znamenalo propad na poslední příčku v počtu podílu cizinců na celkovém počtu obyvatelstva. Naproti tomu Hlavní město Praha zaznamenalo masivní příliv cizinců toužících žít a snad i pracovat v naší „stověžaté matičce“.

V grafu č. 3 jsou uvedeny počty cizinců ve Zlínském kraji, kteří zde nejen žijí, ale i pracují a podnikají.

Graf č. 3 Počty cizinců žijících ve Zlínském kraji v letech 2001 - 2010

Měnil se nejenom celkový počet cizinců v kraji, ale i jejich zaměstnanost a podíly v postavení zaměstnanců a podnikatelů. Podíl zaměstnaných cizinců z celkového počtu cizinců v kraji se v průběhu dekády pohyboval v rozmezí 80 až 95 %. Zcela výjimečný byl počáteční rok sledovaného období 2001, kdy ve Zlínském kraji bylo zaměstnáno více cizinců, než kolik jich bylo v kraji úřady registrováno (o 5,1 %). V pozdějších letech byl největší podíl zaměstnaných cizinců z jejich celkového počtu v kraji zjištěn v roce 2005, a to 95,6 % a dále pak v roce 2008 - 94,6 %. Naopak nejmenší podíl měli v roce 2003, a to 79,8 %.

(Zlínský kraj – Český statistický úřad [online] [cit. 2011-24-04] dostupný z http://www.zlin.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/cizinci_ve_zlinskem_kraji_v letech_2001_az_2010_a_j_ejich_uplatneni_na_trhu_prace)

V tabulce č. 1 uvádíme data, které jsme získali ze statistik Služby cizinecké policie, jde o ucelený přehled cizinců s trvalým pobytem a dlouhodobým pobytem žijících ve Zlínském kraji, rozdělných po okresech a celkový počet cizinců žijících v ČR, k 31. 12. 2010.

Tabulka č. 1 Přehled cizinců žijících ve Zlínském kraji.

Zlínský kraj	Trvalé pobyty	Dlouhodobé pobyty	Celkem cizinců
okr. Kroměříž	747	641	1392
okr. Uh. Hradiště	1176	1031	2201
okr. Vsetín	820	511	1346
okr. Zlín	1829	1293	3137
Celkem ve Zl. kraji	4572	3476	8076
Celkem v ČR	189962	235339	426500

(Statistika prosinec 2010 - Policie ČR- Služba cizinecké policie [online] [cit. 2011-24-04] dostupný z <http://www.policie.cz/clanek/statistiky-885151.aspx>)

Jak je patrné z předešlých grafů a tabulek počet cizinců na území Zlínského kraje není nijak vysoký v porovnání s celkovým počtem cizinců žijících v ČR. Zlínský kraj patří dlouhodobě k nejméně cizinci osídleným krajům. Cizinci, kteří v našem kraji žijí, si však mohou plnými doušky užívat rozmanitého spektra krajinných scenérií, kulturních a historických památek a originálního folkloru tří národopisných celků: Valašska, Slovácka a Hané, což je originalitou našeho kraje a tudíž jinde v České republice takovou kulturní rozmanitost nelze naleznout.

3 KULTURA

Samotné slovo kultura pochází z latiny z dob Římského starověku. Jeho původní význam je spojen s pěstováním plodin a obdělávání půdy. Filozof Cicero jej využil při své práci jako metaforu a tím určil slovu dnešní význam. Od dob renesance je užíváno ve významu pro vybrané činnosti člověka, převážně činnosti umělecké a tato doba naplnění významu tohoto slova skutečně přála. Řadíme sem ve vyšší formě např. literaturu, hudbu, umění (malířství, sochařství), ale i filozofii či vědu. V nižší formě pak, kulturu lidovou, která je nenahraditelnou a neoddělitelnou vlastností dané společnosti.

Jiný význam pojmu kultura, který později vyústil do moderního pojetí antropologického, se začal ustavovat koncem 18. století. Tuto koncepci anticipoval jako jeden z prvních Gustav Fridrich Klemm (1802-1852) ve svých Všeobecných kulturních dějinách lidstva. Konečný zvrát pak znamenalo vydání knihy „Primitivní kultura“ (1 vyd.1871) Edwarda Burnetta Taylora, ve které se objevuje první moderní antropologická definice pojmu kultura. Zároveň s ustavením pojmu se konstituoval i nový vědecký obor kulturní antropologie, jehož ústředním zájmem je právě tematizace kultury. I přes rozmanitost škol a směrů panuje jistá základní shoda v rozumnění kultury jako specificky lidské sféry reality resp. jako rodovému atributu lidstva, kterým se člověk odlišuje od ostatních živočichů. Antropologické pojetí kultury tedy nehodnotí a v tomto smyslu jsou její součástí všechny nad biologické mechanismy a prostředky, kterými se společnosti adaptují na vnější, přírodní prostředí. Kultura je tedy extrasomatická, negenetická a lze se jí učit. V užším smyslu se jedná o soubor artefaktů, regulativů, norem, myšlenek a vzorců chování sdílených členy určité společnosti. Její jednotlivé prvky jsou seřazeny do jedinečných celků, které tvoří vnitřně včleněné relativně autonomní systémy, titulované jako tzv. kulturní vzory, které jsou důvodem jinačnosti jednotlivých kultur.

(Multikulturalismus – ireferaty.lidovky.cz[online] [cit. 2011-21-04] dostupný z

<http://ireferaty.lidovky.cz/310/1105/Multikulturalismus>)

3.1 Multikulturalismus

Pokud by jsme se chtěli dopátrat samotných počátků podstaty multikulturalismu museli bychom hledat počátek již v pozdní antice, kdy se zejména ve velkých městech sou-

středovalo množství lidí pocházejících z rozličných kultur a prostředí hovořící různými jazyky.

Výraz multikulturalismus a jeho první prezentace se datuje na rok 1957 a to ve Švýcarsku, sloužilo k vyjádření charakteristiky národa, který je sice politicky jednotným, ale kulturně je značně rozmanitý. Ve stejné době tj. v 60. letech 20. století vznikla v Kanadě téměř totožná idea, zde se to týkalo však politického sjednocení frankofonních a anglofonních obyvatel Kanady.

60. léta 20. století jsou v souvislosti s multikulturalismem všeobecně označována za období jeho vzniku. „*V zemích západní Evropy se začíná v těchto letech hovořit o multikulturalismu v souvislosti se značným přílivem imigrantů z neevropských oblastí. Evropa na tuto skutečnost reagovala hůře než „klasické“ přistěhovalecké země jako jsou USA, Kanada a Austrálie*“ (Hladík, 2006, s. 9).

Dá se tedy říct, že multikulturalismus jako takový je výplodem západního světa, který sám sebe rád označuje za vyspělý.

Multikulturalismus hlásá myšlenku a politicky směřuje k názoru, že ve společnosti tvořící demokratický stát mohou spolu žít, jak jednotlivci, tak i celé skupiny obyvatel s rozlišnou kulturou. Klade důraz na výhodnost pro jednotlivce i stát pramenící z kulturní rozmanitosti.

„*Ideálem multikulturalismu není společnost mnoha národů, ale jedna politická obec mnoha kultur*“ (Barša, Strmiska, 1999, s. 160).

Dle Hirta (2005) se v multikulturalismu rozlišují tři dimenze: deskriptivní, normativní a praktická.

1. Deskriptivní – jedná se o popis (osvětlení) určité situace nebo stavu společnosti, ve které se vyskytují kulturně pluralitní znaky. Předchází normativní a praktické dimenzi multikulturalismu.
2. Normativní – tato dimenze formuluje to, co bylo popsáno v deskriptivní dimenzi, formuluje, jak by to mělo být a snaží se řešit problémy spojené s existencí multikulturalismu. Normativní dimenze vychází ze skutečnosti, že někteří lidé

mají znevýhodněný přístup ke společenským zdrojům a to na základě toho, že jsou majoritní společností považováni za členy neprivilegovaných skupin.

3. Praktická – ta má za úkol uvést normativní ideje do praxe. Jedná se o veškerou činnost, která směřuje k zlepšování vztahů mezi jednotlivými skupinami uvnitř multikulturní společnosti. Řadíme sem legislativu, média, politiku a nepochybně multikulturní výchovu.

Multikulturalismus si také klade za cíl politicky sjednotit veškeré lidi a to bez ohledu na to odkud pocházejí, rasu nebo víru, s výsledkem zachování vlastních, kulturních odlišností.

3.2 Akulturace

S kulturou v souvislosti s multikulturním procesem úzce souvisí také další pojmy, jako jsou akulturace a asimilace.

V soudobém světě plném globalizace a neustálého pohybu se rozličné kultury, v dřívějších dobách od sebe z různých příčin oddělené, častokrát střetávají a poněvadž si navzájem mezi sebou dostatečně nerozumějí, vynořují se nebezpečné společenské konflikty a roste napětí. Nově přicházející imigranti z rozdílných kultur se musí akulturovat, tj. vzít za své nezbytné minimum z kultury do které přicházejí, nezdědka však vytvářejí své uzavřené skupiny, které jsou pak odsouzeny žít na okraji majoritní společnosti.

„Akulturace je sociální proces, který se uskutečňuje ve všech případech, kdy se dostávají do dlouhodobého kontaktu nebo do střetu dvě kultury nebo i několik kultur současně“ (Průcha, 2004, s. 49).

Při nenásilném střetu dvou či více kultur, je nevyhnutelné, že dochází ke vzájemnému přebírání prvků kultury, a za následek to může mít až to, že jedna z kultur se asimiluje, tj. podlehne kultuře vyspělejší.

3.3 Asimilace

„Asimilace je postupné včleňování jednoho etnika a jeho kultury do jiné kultury tak, že znaky původní kultury se ztrácejí a jsou nahrazovány znaky dominantní přejímané kultury. V průběhu přirozené, nenásilné asimilace může docházet k vzájemnému obohacování participujících etnických a jiných společenství“ (Průcha, 2004, s. 50).

Asimilaci lze chápat jako pozitivní proces, nebo negativní proces, vždy záleží na úhlu pohledu každého z nás a to zejména na tom, ke které skupině - kultuře máme větší sympatie, ale vždy jsou s tímto procesem spjaté určité potíže. Neboť k asimilaci může docházet přirozeně tj. příslušníci asimilující se skupiny se k tomuto procesu rozhodnou z vlastní svobodné vůle, nebo naopak nedobrovolně, kdy je jim tento proces vnucen ze strany majoritní společnosti, nebo dokonce jeho výkonnou mocí.

Obrázek 2

4 ETNIKUM A NÁROD

4.1 Etnikum

Výraz má svůj původ v řeckém slově ethnos, která má význam kmene či národa, ve smyslu rodového společenství. Jedná se tedy o společenství lidí, které spojuje stejný rasový původ, společná řeč a sdílení stejné kultury.

Etnikum je skupina jedinců, lišících se od jiných svou etnicitou tj. souhrnem faktorů, kulturních, rasových, teritoriálních a jazykových, dále pak svojí historií, svým sebepojetím i uvědomováním si společného původu. (Hladík 2006)

4.2 Národ

V nejužším slova smyslu lze národ chápat jako skupinu lidí, kteří se hlásí ke stejné národnosti, ale to by bylo moc jednoduché vyjádření složitého pojmu, na který neexistuje jedinečná ucelená definice.

Svět obývají národy malé či velké, vyvinuly se z příslušných etnik a jsou teritoriálně ohraničeny, tzn., že tyto mají své vlastní státy.

Jak uvádí Průcha (2004) - národem rozumíme osobité a uvědomělé kulturní ale i politická společenství, na jejichž tvorbu a formování mají největší podíl společné dějiny a území. K identifikaci národa složí tři kritéria:

1. Kulturní – vyznačuje se spisovným jazykem, nebo společným náboženstvím, nebo společnými dějinami
2. Politické – existence vlastního státu, nebo alespoň autonomního postavení v mnohonárodnostním nebo federativním státě.
3. Psychologické – jednotlivý příslušníci národa sdílejí společné vědomí k příslušnému národu.

Nejčastěji se tyto kritéria vzájemně kombinují, některé národy tak mohou splňovat všechny tři kritéria, přičemž některé z nich může být zastoupeno silněji a jiné slaběji, no a u některých národů mohou dokonce i chybět.

Jedno však mají všechny národy společné, žádný z národů není složen jen z jedné čisté rasy.

4.3 Rasa

Lidskou rasou se označuje společenství lidí, které vzájemně spojuje dlouhodobý vývoj, během něhož se vlivem odlišného prostředí utvořily totožné morfologické a fyziologické znaky jako je: zbarvení pleti, očí, barevnost a tvar vlasů, rysy obličeje, tvar lebky, nosu, atd.

„Dodnes u nás přetrvává u mnohých lidí pocit, že pojem „rasa“ je něco, s čím je třeba zacházet opatrně – jako by členění lidské populace na specifické rasy bylo něco neetického či v rozporu s idejemi o rovnosti všech lidí“ (Průcha, 2004, s. 61).

Téměř každého z nás alespoň jednou v životě napadla otázka, jaká vlastně naše identita. Někteří lidé však do tohoto problému pronikli mnohem hlouběji. Zajímají se o to, kdo jsou, ke je jejich původ, z jakého důvodu jsou mezi jednotlivými lidmi rozdíly ve vzhledu a inteligenci, kde se vyskytly a jaké existují vlastně lidské rasy.

Dle některých teorií na světě existuje až dvanáct ras. Dle našeho názoru je nejobvyklejší a nejzažitéjší rozdělení na:

- europoidní tzv. bílou rasu – jejíž původ je v Evropě, severní Africe a západní Asii
- mongoloidní tzv. žlutou rasu – patří sem Eskymáci, američtí Indiáni a mongolská skupina. Původním domovem je jí východní a jihovýchodní Asie, Severní a Jižní Amerika.
- negroidní černou rasu- zjednodušeně černochoy. Svůj původ odvozuje ze subsaharské Afriky.

V dlouhé historii lidstva docházelo, dochází a docházet nadále bude, dle našeho názoru ještě ve větším tempu než doposud k mísení jednotlivých ras.

Míšenci rasy: Europoidní a Mongoloidní se nazývají - Mestici

Europoidní a Negroidní se nazývají - Mulati

Negroidní a Mongoloidní se nazývají - Zambové

Rasa je vlastně označením lidské variability, různé rasy vznikly v průběhu osidlování světadílů, u skupiny lidí se vytvářely znaky a vlastnosti, které odpovídaly podnebí a prostředí, tak aby zde mohli optimálně žít.

(Lidské rasy – tmsvet.wz.cz [online] [cit. 2011-21-04] dostupný z

<http://tmsvet.wz.cz/lidskerasy.html>)

Obrázek 3

Mísením ras se stírají rozdíly mezi rasami a tento proces se označuje jako amalgamace. Mimo antropologický náhled je rozdělení lidí dle fyzického vzhledu taktéž významnou politickou otázkou. Sociálně-filosofický směr nazývaný Eugenika se zaměřuje na studování metod, které by měly vést k získání co možná nejlepšího lidského genetického fondu.

Poprvé byl tento pojem oficiálně použit v 19. století. Přestože už řecký myslitel Plátón vyřkl základní myšlenku pozitivní eugeniky, kdy ideální potomstvo vzejde z „nejlepších“ mužů a žen, vstoupila eugenika do povědomí lidských myslí díky své negativně a intolerantně laděné formě v ideologii nacistického Německa.

4.4 Intolerance

Pokud chceme definovat pojem intolerance, musíme bezpochyby použít slova - nesnášenlivost, to je zřejmě nejmýstižnější pojmenování. V podstatě jde o nedostatek úcty vůči jiným lidem, k jiným způsobům jejich chování a jednání, nedostatek nebo úplná absence respektu k jiným názorům nebo vyznání.

Často se projevuje zamítáním jiných způsobů chování nebo myšlenek. Znamená také, že je s ostatními lidmi, kteří nejsou dle našeho „gusta“ zacházeno pohrdavě s odstupem a někdy až s odporem.

Intolerance je slovo, které znamená nesnášenlivost k rozdílům, nepřípustnost jinakosti, a tudíž požadavek na stejnost. Obsahuje v sobě hrozbu vůči těm, kteří neumí, být stejní. A však ani pro ty druhé, pro ty, pro něž existuje možnost přizpůsobení se "normě", se nejedná o blažený stav. Ve slovním spojení - „nepřípustnost odlišnosti“ je totiž nutno vidět především slovo první, onu nepřípustnost, která v sobě obsahuje diktát a nekompromisní přinucení. A tak se zdá, že intolerance připouští jen dvě možnosti: smrt pro nepřizpůsobitelné, a ovšem také pro nepřizpůsobivé na straně jedné, a otroctví pro ty ostatní, které ostrý řez intolerance ponechal na straně prozatím živých.

(Intolerance – Valach.info [online] [cit. 2011-21-04] dostupný z

<http://www.valach.info/intolerance/>)

4.4.1 Xenofobie

Xenofobii je charakterizována projevy odporu, nepřátelství, ale i nedůvěrou ke všemu cizímu a strachem ze všeho cizího. Konkrétním projevem je nepřátelství k lidem jiné barvy kůže, jiné národnosti, řeči, náboženského vyznání, kultury, projevující se navenek odporem a nepřátelstvím vůči imigrantům, ale i cizincům s trvalým pobytem,

uprchlíkům... Někdy je tento pojem užíván jako obecný termín pro rasismus, nacionalismus a antisemitismus. Stejně tak jako rasismus je předsudkem, který vyvolává negativní názor bez jakékoliv znalosti či smyslu.

(Rasismus a xenofobie- Pražské centrum primární prevence [online] [cit. 2011-21-04] dostupný z <http://www.prevence-praha.cz/rasismus-a-xenofobie>)

4.4.2 Rasismus

Ideologie, které na základě k příslušnosti k určité rase vyvozují svou politiku, nazýváme jako rasismus, je tím na mysli, že vybrané lidské rasy mají větší hodnotu než ostatní a tudíž jsou oprávněny nebo dokonce povinny tyto méně hodnotné rasy ovládat a v extrému je až zlikvidovat.

Rasismus je základním východiskem odrůd tzv. pravicového extremismu a je založen na ideologii vycházející z biologické teorie zdůrazňující význam rasových znaků a rozdílů mezi rasami.

(Rasismus a xenofobie- Pražské centrum primární prevence [online] [cit. 2011-21-04] dostupný z <http://www.prevence-praha.cz/rasismus-a-xenofobie>)

V dřívějším, ale i dnes používaném významu pojmu rasismus se jedná o relativně konsistentní interpretaci lidských dějin směřujících k dnešní době a to skrze vzájemné střety a soužití lidských ras, rozdílných ve svých schopnostech a tudíž i ve své hodnotě. „*Nej-hodnotnější rasa je přitom neustále ohrožována míšením s nižšími rasami, jejím životním zájmem proto je usilovat o rasovou čistotu. Jako nadřazená nad ostatními, méněcennými rasami je zároveň tato rasa povolána, aby vládla*“ (Demjančuk, Drotárová, 2005, s. 49).

Z našich zkušeností a poznatků musíme konstatovat, že takový názor je rozšířen ve značné části populace, ať chceme nebo ne. Jde jen o to, jak moc dokážeme toto vnímat a na kolik nás to dokáže ovlivnit a naopak.

4.4.3 Segregace

Segregace by se dala přeložit do našeho jazyka jako – oddělování, rozdělování, vylučování. Při rasové segregaci se jedná o rasovou diskriminaci mající za úkol oddělit nebělošské obyvatelstvo od bílé rasy.

Rasová segregace není jen prázdný pojem, je to velké téma k diskuzi a činům. A že se toho v historii lidstva událo – stačí si vzpomenout a ujasnit si, proč vlastně vznikl nejkrvavější konflikt na území severní Ameriky tj. Válka Severu proti Jihu. Za rozdílnost v názorech na rasovou segregaci zaplatila Amerika vysokou daň, v konfliktu položilo život přes 600 tisíc vojáků a bezpočet civilních obětí. Ačkoliv je tomu právě 150 let, toto téma rozděluje podstatnou část Ameriky i celého světa nadále.

Tuto živou tematiku nadále přirostřuje existence Ku-Klux-Klanu, který vznikl na jihu po občanské válce v roce 1865, a to proto, aby ukázal negroidním obyvatelům, kdo je i po zrušení otroctví pánem. Klany existují i v dnešní době a zato celosvětově, jsou převážně spojeny s neonacistickým hnutím a protivníky jim tvoří už nejen neběloši a homosexuálové ale i přistěhovalci.

Apartheid – politický systém v Jihoafrické republice, který usiloval o úplné sociální oddělení bělošských obyvatel od negroidních.

21.březen, byl Organizací spojených států vyhlášen dnem za odstranění rasové diskriminace. Tento den v roce 1960 se stal v Jihoafrické republice masakr černošských demonstrantů proti apartheidu.

4.4.4 Antisemitismus

Při vyslovení pojmu antisemitismus se nám nepochybně vybaví protižidovské postoje a předsudky spojené zejména s nacistickým Německem. Pokud se však nad danou problematikou hlouběji zamyslíme, musíme ještě pár století ubrat a kořeny protižidovských postojů a předsudků hledat v už dřívější historii.

Židovský národ na území dnešního Izraele byl po staletí ovládán cizími mocnostmi, kterým byli židé podřízeni. V dobách antiky, kdy byli ovládáni Řeky a později Římany, byly položeny základy nepochopení židovské kultury a náboženství, neboť Judaismus hlá-

sal jen jednoho Boha – což bylo pro řeckořímskou kulturu nepochopitelné a zavržení hodné a to taktéž pro přísnou židovskou morálku, praktická pravidla života, dietní zásady košer, omezení sexuálního života nebo tradiční obřízku.

Později, se vzrůstající autoritou křesťanství a jeho představitelů se začínají prosazovat protižidovské postoje v křesťanské teologii, která postupně ovlivňuje i faktické postavení Židů ve společnosti, šířila protižidovské představy a předsudky, podle nichž se Židé podíleli na vraždě Krista, zatvrzele jej odmítali uznat jako mesiáše, či že konspirovali proti křesťanům.

(Středověké kořeny protižidovských předsudků - holocaust.cz [online] [cit. 2011-21-04] dostupný z http://www.holocaust.cz/cz2/history/antisemitism/history/medieval_antijudaism/medieval_antijudaism)

4.4.5 Nacionalismus a Vlastenectví

K pojmu nacionalismus patří také jeho dvojče vlastenectví, ale nejsou to dvojčata jednovaječná. Vlastenectví je chápáno z pozitivního hlediska.

Počátky vlastenectví lze vystopovat až k J. A. Komenskému, který považoval národ a národní existenci člověka za podmínku, bez které by nebyl plně utvářen vztah člověka k lidstvu, vlastenectví se tím tak proměňuje v nepominutelný rozměr humanismu. Plnost lidství je realizována v rozmanitosti, kterou nabývá v jednotlivých národech (Demjančuk, Drotárová 2005).

I my osobně máme s vlastenectvím nějakou zkušenost, zejména když nějaká událost (zejména sportovní) v nás probudí vlastenecké cítění, to pak kdekdo z nás poskakuje, protože Kdo neskáče není Čech, hop hop.....Otázka však zní – Stačí takový projev?

Nemusíme chodit daleko do minulosti, naši dědečkové popřípadě jejich otcové a jejich vrstevníci měli o proti nám vlastenectví víc „v krvi“, dobře si uvědomovali sounáležitost a pocit hrdosti na to být vlastencem, neboť společnost byla pozitivně naladěna a zaštiťována silnou vlasteneckou osobností T. G. Masarykem.

Takovéto čisté formy pozitivního vlastenectví je v současnosti poskrovnu a naopak nabývá na síle právě nacionalismus, který chápeme jako negativní.

V nacionalismu se jedná o přehnané vyvyšování vlastního národa za každou cenu, snižování hodnoty druhých národů, je to ideologie, která legalizuje potlačování a podmaňování těchto jiných národů, bezohledné a necitelné zacházení s jejich příslušníky a devastaci jejich kultury, obzvláště pak jazyka (Demjančuk, Drotárová 2005).

Nacionalismus je z našeho hlediska fenomén dnešní doby, není dávno, co na základě žaloby naší vlády byla nejvyšším soudem zrušena Dělnická strana, která rekrutovala své příznivce z řad nacionalistů.

Mezi vlastenectvím a nacionalismem je dle našeho názoru zřetelná hranice, ale snadno se může stát, že by se z dobré myšlenky vlastenectví mohlo sklouznout k nacionalismu, proto braňme vlastenectví v jeho nejčistší formě.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 ÚVOD DO PRAKTICKÉ ČÁSTI

Jsem zaměstnán u Policie České republiky. V současné době pracuji jako inspektor odboru cizinecké policie Zlín se služebním zařazením na Oddělení pátrání a eskort v Uherském Hradišti. U policie sloužím již více než 10 let a po celou tu dobu se specifickým zaměřením – na cizince. Zejména na jejich legálnost pobytu na území, problematiku povolování, prodlužování i ukončování jejich pobytu na území ČR. Při nelegálním pobytu zkoumám cestu a způsob jakým se do naší republiky dostali, zkrátka jejich migrační trasu.

Svou práci mám rád a spatřuji v ní smysl. Proto jsem se rozhodl svou závěrečnou bakalářskou práci zaměřit právě tímto směrem a v praktické části této práce se cíleně zaměřit na postoje vůči cizincům.

5.1 Výzkumný problém

Cizinci žijící na území České republiky musí tak jako my všichni dodržovat zákony naší země. Ovšem proti nám – občanům ČR jsou v nevýhodě. My jsme právo žít v naší zemi dostali do vínku od našich rodičů, už jen tím, že jsme se jim narodili, kdežto cizinci jsou nuceni životními okolnostmi vynaložit úsilí a někteří značně velké, aby tady s námi mohli žít. Samozřejmě záleží na tom, z které země k nám přicházejí, co je účelem jejich pobytu a jak dlouho by zde chtěli zůstat. V dnešní době je však stěžejním tématem zaměstnávání těchto cizinců, což je v kontextu doby velmi ožehavá tematika, taktéž ne méně důležitým faktorem je oblast zdravotního pojištění a s tím související poskytování zdravotní péče těmto cizincům.

Výzkumným problémem se tímto pro nás stala snaha najít odpověď na otázku: Existují rozdíly v postojích profesí pracujících s cizinci na Zlínsku?

5.2 Výzkumný cíl

Výzkumným cílem naší práce bylo v období od 01.01.2011 do 28.02.2011 zjistit u výběrového souboru, který tvoří zaměstnanci profesí státní pracující s cizinci, základní informace týkající se znalosti cizinecké problematiky, znalosti souvisejících zákonů a problematiky přistěhovalectví.

Tímto výzkumem, který byl prováděn výlučně na území Zlínského kraje, jsme chtěli také současně zjistit postoje tohoto výběrového souboru vůči cizincům a to dle jejich:

zaměstnání, délky praxe a pohlaví.

5.3 Výzkumné strategie

„Lidské poznávání je velmi složitý proces, který může probíhat nejrozmanitějšími metodami a postupy“ (Chráška, 2007, s.11).

Pro realizaci výzkumu jsme zvolili metodu kvantitativně orientovaného výzkumu. Tuto klasickou metodu jsme vybrali s ohledem na výzkumný cíl tj. velkou skupinu lidí, kterou jsme potřebovali do našeho výzkumu zahrnout.

Kvantitativní výzkum jsme provedli a potřebná data jsme získali za pomoci často používané metody dotazníku.

Kvantitativní výzkum vychází z deduktivní logiky a jeho cílem je testování hypotéz.

Obrázek 4

6 HYPOTÉZY

Na počátku výzkumu je problém, který existuje buď v teoretické rovině, nebo se nalézá přímo v sociální realitě. Daný problém je tak převeden do hypotéz, které navrhnou, jaké vztahy mezi proměnnými bychom měli naleznout, abychom zjistili, zdali je naše hypotéza pravdivá. Data získaná výzkumem slouží k testování hypotéz a finálním výstupem kvalitativního výzkumu tak jsou přijaté nebo zamítnuté hypotézy. (Disman 2008)

Zkoumali jsme postoje vybraných profesí k cizincům na Zlínsku. Hypotézy jsme stanovili dle jejich zaměstnání, délky praxe a pohlaví.

6.1 Hypotézy dle zaměstnání

Nulová hypotéza

H₀: Nejsou rozdíly mezi zkoumanými skupinami zaměstnanců dle jejich profesního zařazení.

Alternativní hypotéza

H_A: Jsou rozdíly mezi zkoumanými skupinami zaměstnanců dle jejich profesního zařazení.

6.2 Hypotézy dle délky praxe

Nulová hypotéza

H₀: Nejsou rozdíly mezi zkoumanými skupinami zaměstnanců dle délky jejich praxe.

Alternativní hypotéza

H_A: Jsou rozdíly mezi zkoumanými skupinami zaměstnanců dle délky jejich praxe.

6.3 Hypotézy dle pohlaví

Nulová hypotéza

H₀: Nejsou rozdíly mezi zkoumanými skupinami zaměstnanců dle jejich pohlaví.

Alternativní hypotéza

H_A: Jsou rozdíly mezi zkoumanými skupinami zaměstnanců dle jejich pohlaví.

7 VÝBĚROVÝ SOUBOR

„Jestliže v běžném životě vyslovujeme soudy o jiných lidech či skupinách lidí, činíme tak většinou na základě znalosti určitého (někdy jen zcela malého) počtu osob. Předpokládáme, že vlastnosti lidí, o kterých se vyslovujeme, jsou stejné (nebo podobné) jako vlastnosti těch, které známe“ (Chráška, 2007, s.19).

Druhem výběru respondentů našeho výzkumu jsme vybrali vícenásobný výběr. Nejdříve jsme si stanovili že, tento výběrový soubor budou tvořit zaměstnanci profesí přicházejících velmi často do profesního styku s cizinci.

Dle popsaného výzkumného problému jsme vybrali v prvním stupni výběru ty profese, které mají co do činění se samotným pobytem cizinců na území České republiky – tzn. příslušníci Policie ČR. Profesi, která se zabývá povolováním a vydáváním pracovního povolení cizincům - tzn. zaměstnanci Úřadu práce. No a nelze zapomenout na tolik důležitou profesi, která poskytuje jak nám všem tak i samozřejmě cizincům zdravotnickou péči – tzn. zaměstnanci zdravotnických zařízení.

Výběrový soubor jsme v druhém stupni výběru teritoriálně specifikovali a tvoří jej výlučně zaměstnanci jmenovaných profesí v kraji Zlínském.

V třetím stupni výběru jsme vybrali konkrétní úřady, zařízení a útvary.

7.1 Úřad práce

S Úřady práce na našem území rozhodují, vydávají a kontrolují pracovní povolení, také policisté v rámci svého zaměstnání s úřady práce úzce spolupracují, společně uskutečňujeme kontrolní akce na oprávnění k zaměstnání cizincům a jinak spolupracuje dle součinnostních dohod mezi státními orgány.

Pro Úřad práce jsme přichystali 50 kusů dotazníků, které byly postupně distribuovány na Úřad práce v Uherském Hradišti a Kroměříži. Z celkového počtu se nám vrátilo zpět 39 vyplněných dotazníků. Což je 78 % dotazníků poskytnutých k vyplnění Úřadům práce.

7.2 Zdravotnické zařízení

Se zdravotnickým personálem se čas od času dostává do styku každý z nás a nejinak je tomu u cizinců. Všichni jsme lidské bytosti, mající tělesnou schránku vyžadující péči, každého z nás někdy něco zabolí či máme nějaký zdravotní problém, se kterým jsme nuceni navštívit zdravotnické zařízení. A právě tady víc než kde jinde jsme si v lidské bolesti rovni, proto shledáváme zajímavým zjistit a zajímá nás, jakým pohledem se zdravotníci na cizince dívají.

Pro zdravotnické zařízení jsme přichystali 50 ks dotazníků, které jsme postupně distribuovali do Nemocnice v Uherském Hradišti, do Nemocnice ve Vsetíně a taktéž pro širší úhel pohledu Rychlé záchranné službě ve Vsetíně. Z celkového počtu se nám vrátilo zpět 44 vyplněných dotazníků. Což je 88 % dotazníků poskytnutých k vyplnění zdravotnickým zařízením.

7.3 Policie ČR

Práce policie a veškerá její činnost v souvislosti s pobytem cizinců na našem území a výkon jejích pravomocí spočívá v tom, aby zajistila dodržování zákonů a to principiálně jak ve vztahu k většinové společnosti tak k menšinám a jejich příslušníkům.

Policie České republiky je policií státu, který je založen na občanských principech, tedy na rovnosti všech v něm žijících občanů bez ohledu na etnickou, jazykovou, rasovou, národnostní či náboženskou příslušnost. Z uvedeného vyplývá, že policisté, bez ohledu na to, zda jsou příslušníky většiny nebo menšiny, jsou povinni při výkonu svých pravomocí zachovávat v tomto ohledu naprosto neutrální stanovisko. (Budilová, Hirtl a kol. 2005)

Pro Policii ČR jsme přichystali taktéž 50 kusů dotazníků, které jsme postupně distribuovali spolupracovníkům na Odbor cizinecké policie v Uherském Hradišti, Obvodní Oddělení v Uherském Hradišti a Zlíně, Službu kriminální policie Zlín a na Vyšší a střední policejní školu v Holešově. Z celkového počtu se nám vrátilo zpět 48 vyplněných dotazníků. Což je 96 % dotazníků poskytnutých k vyplnění jednotlivým složkám Policie.

8 SBĚR DAT

Pro samotnou realizaci sběru dat potřebných k přijetí či zamítnutí stanovených hypotéz jsme použili dotazník. Jak uvádí P.Gavora (2000) jde o způsob kladení otázek v písemné formě a zároveň v písemné formě získávání odpovědí.

Sběr dat jsme uskutečnili v období od 01.01.2011 až 28.02.2011. Dotazníky byly postupně rozneseny a osobně tak distribuovány na Úřady práce v Uherském Hradišti a Kroměříži, do Nemocnice v Uherském Hradišti, do Nemocnice ve Vsetíně a Rychlé záchranné službě ve Vsetíně a taktéž na všechny zmiňované útvary policie. Formu osobního roznosu jsme zvolili z toho důvodu, že to pro nás bylo časově výhodnější a zajistili jsme si tak i větší efektivnost návratu vyplněných dotazníků. Při rozesílání dotazníků poštou bychom tak velkou návratnost neměli a museli bychom přichystat dvojnásobné množství dotazníků, což by bylo jak ekonomicky tak časově náročnější. Osobní doručení skýtalo taktéž velkou výhodu ve skutečnosti, že jsme se mohli v dotyčném zařízení představit, objasnit své motivy, které vedly naše kroky do jejich zařízení a ve vši slušnosti požádat o spolupráci.

Dotazník jsme sestavili z promyšlených a respondentům dobře srozumitelných položek, které jsme seřadili za sebe v logickém sledu. Celkem dotazník obsahuje 18 položek.

8.1 Charakteristika dotazníku

Dotazník je sestaven z několika typů uzavřených položek. Uzavřené nebo – li strukturované položky se vyznačují tím, „že se u nich respondentům předkládá vždy určitý počet předem připravených odpovědí. Hlavní výhodou těchto položek je to, že se podstatně zjednodušuje vyhodnocování odpovědí. Často také respondenti ochotněji vyplňují dotazník s již připravenými odpověďmi“ (Chráska, 2007, s.166).

Vzor dotazníku, který byl předložen respondentům, je uveden v příloze.

V první části dotazníku jsou položky kontaktní, které mají za úkol uvést respondenta do dané problematiky. První tři položky jsou základní a složí k následnému rozřazení respondentů.

Položka č.1 Pohlaví

Muž / žena

Položka č.2 Profesionální zařazení

Úřad práce / Zdravotnické zařízení / Policie

Položka č.3 Délka praxe

Do 5 let / 5 – 15 let / 15 a více

V následujících položkách č. 4 až č. 7 zjišťujeme fakta, znalosti, vědomosti a mínění respondentů o dané tématice. Položky jsou polytomické s výběrem odpovědí a jsou kladeny formou otázky.

V otázce č. 4. zjišťujeme znalosti a vědomosti. Dotazujeme se na míru znalosti zákonů upravujících pobyt cizinců na území ČR.

V otázce č. 5. se zajímáme o fakta, zda se respondenti setkávají s cizinci častěji v zaměstnání nebo v soukromém životě.

V otázce č. 6. zjišťujeme znalosti a vědomosti. Dotazujeme se, jestli respondenti slyšeli někdy o vládních programech týkajících se problematiky přistěhovalectví.

V otázce č. 7. se ptáme na mínění, jak moc je věnován dostatek pozornosti problematice přistěhovalectví.

V další části dotazníku tj. od položky č. 8 až po poslední položku č. 18 předkládáme respondentům tvrzení vztahující se k dané problematice. Zjišťujeme tak jejich postoje k cizincům. Položky jsou škálové.

Jedná se o škálové položky Lickertova typu, kdy se respondentovi prezentuje určité tvrzení a požaduje se po něm, aby na hodnotící škále vyjádřil stupeň svého souhlasu resp. nesouhlasu. (Chrásková 2007)

Respondenti mohli vyjádřit svůj názor označením příslušného stupně přičemž:

1 vyjadřoval maximální nesouhlas až po 5, který vyjadřoval maximální souhlas s daným tvrzením.

V položce č. 8 předkládáme tvrzení :

Cizinci berou našim lidem práci.

Toto tvrzení reaguje na všeobecně známý fenomén nezaměstnanosti a my zjišťujeme, v jaké míře respondenti souhlasí a tím tak činí z cizinců spoluviníky.

V položce č. 9 předkládáme tvrzení :

Vydávání pracovních povolení pro cizince by se mělo zpřísnit.

Procedura vydávání pracovních povolení cizincům je zdlouhavá a má svá přesná pravidla, volné místo musí být nejprve nabídnuto občanům ČR a teprve pak, prokáže-li zaměstnavatel úřadu práce, že dané nelze obsadit naším občanem vydá příslušný úřad povolení.

V položce č. 10 předkládáme tvrzení :

V době hospodářské krize nejsou cizinci přínosem pro domácí ekonomiku.

V současnosti se nejen Česká republika, ale celá světová ekonomika vypořádává s recesí způsobenou globální ekonomickou krizí. ČR je členem Schengenského prostoru, který dává možnost volného pohybu osob a zboží.

V položce č. 11 předkládáme tvrzení :

Cizinci představují pro naše občany zdravotní riziko.

Výsledky práce našeho zdravotnictví jsou na vysoké úrovni, systém očkování a prevence je u nás dobře propracován a šíření nakažlivých chorob je značně eliminováno. Není tomu tak ve všech státech, ze kterých k nám cizinci přicházejí.

V položce č. 12 předkládáme tvrzení :

Cizinci by měli více přispívat na úhradu zdravotní péče.

Vzhledem ke změnám v úhradě za zdravotní péči hrazenou ze zdravotního pojištění, které v současné době připravováno ministerstvem zdravotnictví se respondenti vyjadřují k navýšení úhrady za zdravotní péči i ze strany cizinců.

V položce č. 13 předkládáme tvrzení :

Cizinci dlouhodobě žijící v ČR by měli přijmout naše zvyky a tradice.

Naše země je postavena na určitých kulturních hodnotách, občané naší země sdílejí zažitě kulturní a společenské tradice jako převážná část okolních států, ale mají taktéž své specifické obyčeje a zvyky.

V položce č. 14 předkládáme tvrzení :

Cizinci k nám nepřinášejí nové obohacující ideje a kulturu.

Každý národ či národnostní menšina pocházející z kteréhokoliv kouta světa má své národní cítění, kulturu a tradice. Konfrontace těchto faktorů s tuzemskou scénou je tak nevyhnutelná. A alespoň vzájemné mísení těchto kultur je při migraci neodvratné.

V položce č. 15 předkládáme tvrzení :

Cizinci jsou hrozba pro Váš způsob života.

Znalost či častěji neznalost lidí umocněná senzacechtivými médii, vyvolává rozporuplné reakce na cokoli cizího, co neznáme a čeho se tak raději obáváme.

V položce č. 16 předkládáme tvrzení :

Cizinci zvyšují výskyt zločinu.

V každé skupině obyvatelstva, ať už ji rozdělíme dle věku, povolání, pohlaví, vzdělání existuje určité procento, které se není ochotno podřídit zákonným normám. Jde je však o to, jak je samotný fakt veřejnosti interpretován, co je jím sledováno a také o to, co sami chceme vidět.

V položce č. 17 předkládáme tvrzení :

Povolování vstupu cizincům na území ČR by se mělo zpřísnit.

Česká republika je právoplatným členem v Evropské unie, zároveň přistoupila na Schengenskou dohodu, máme zákony upravující pobyt cizinců na území, které stanoví, kdo musí co splnit aby mohl na našem území pobývat. Procedura povolování vstupu má svá pravidla a v zásadních věcech se neliší od ostatních států Schengenského prostoru.

V položce č. 18 předkládáme tvrzení :

Cizinci, kteří nedodržují zákony naší země by měli být vyhoštěni.

Problematika vyhoštění je zakotvena v zákoně o pobytu cizinců, avšak je otázkou osobního cítění každého z nás, jak přísný metr bychom nasadili v otázce postihu cizinců za nedodržování zákona. Kde je pomyslná hranice, mezi tím, co je drobný prohřešek zasluhující shovívavost a co už je přes míru.....co bychom ještě tolerovali a hlavně komu.....?

9 ANALYTICKÁ ČÁST

Na počátku praktické části této závěrečné práce jsme osobně distribuovali 150 ks dotazníků vybraným profesím na konkrétní pracoviště. Z toho se nám vrátilo zpět ke zpracování 131 ks vyplněných dotazníků. Což je 87 % z celkového počtu.

Z těchto 131 se konkrétně jedná o:

48 ks od Policie ČR

39 ks od Úřadů práce

44 ks od Zdravotnických zařízení

Policie

Při analýze dotazníků od policie jsme zjistili, že dotazník vyplnilo 48 policistů z toho: 37 mužů a 11 žen.

Tyto hodnoty vypovídají o poměru mezi zastoupením jednotlivých pohlaví u této ozbrojené složky státu a nevymykají se z průměru. Data o počtu mužů a žen sloužících u Policie ČR potvrzují, že se jedná stále více o mužskou profesi.

V délce praxe policistů to bylo:

10 respondentů s praxí do 5 let (8 mužů a 2 ženy)

24 respondentů s praxí 5 – 15 let (18 mužů a 6 žen)

14 respondentů s praxí 15 a více let (11 mužů a 3 ženy)

V ukazatelích praxe se potvrzuje současná situace, kdy vlivem zastavení náboru k policii, je počet „nováčků“ nízký a jádro Policie tvoří příslušníci dle praxe ve středním věku života.

Úřady práce

Při analýze dotazníků získaných od Úřadů práce jsme zjistili, že dotazník vyplnilo 39 pracovníků ÚP z toho:

8 mužů a 31 žen.

Poměr v zastoupení mužů a žen u této profese poukazuje na fakt, že na úřadech práce se jedná převážně o administrativní činnost, která není ze strany mužů moc populární.

V délce praxe pracovníků ÚP to bylo:

16 respondentů s praxí do 5 let (3 muži a 13 žen)

6 respondentů s praxí 5 – 15 let (1 muž a 5 žen)

17 respondentů s praxí 15 a více let (4 muži a 13 žen)

Z ukazatelů praxe vyplývá, že dle věkového složení zaměstnanců ÚP se jedná o mladé lidi na startu své profesní kariéry nebo naopak o již zkušené zaměstnance, kteří zde zúročují své životní zkušenosti. Zajímavostí je fakt, že pracovníků s praxí 5 – 15 let je na ÚP minimální počet a domníváme se tak, že si hledají své životní uplatnění snad na lépe finančně ohodnocených pozicích.

Zdravotníci

Při analýze dotazníků od pracovníků zdravotnických zařízení jsme zjistili, že dotazník vyplnilo 44 zdravotníků z toho:

6 mužů a 38 žen.

Uvedená čísla jasně dokumentují, že zdravotnictví je typickým ženským oborem, kde je zejména role sester a ošetřovatelek nezbytná a muži ztěžka nahraditelná.

V délce praxe pracovníků zdravotnických zařízení to bylo:

11 respondentů s praxí do 5 let (žádný muž a 11 žen)

14 respondentů s praxí 5 – 15 let (4 muži a 10 žen)

19 respondentů s praxí 15 a více let (2 muži a 17 žen)

Z konkrétních dat, která se nám podařilo výzkumem pomocí dotazníku shromáždit, jsme zjistili, že rozložení dle praxe a tudíž i zkušeností je ve zdravotnictví poměrně vyrovnané, přičemž malou měrou vítězí přece jenom zkušenější zdravotníci, což je pro pacienty myslím dobrá zpráva.

9.1 Analýza položek č. 4 až č. 7 zjišťující fakta, znalosti, vědomosti a mínění respondentů o dané tématice.

Tabulka č.2

Otázka č. 4.

Znáte zákony, upravující pobyt cizinců na území ČR?

	Policie	Úřad práce	Zdravotníci
A) rozhodně ano	14 (29,17 %)	0 (0 %)	0 (0 %)
B) spíše ano	21 (43,75 %)	17 (43,59 %)	4 (9,09 %)
C) nevím	3 (6,25 %)	1 (2,56 %)	3 (6,82 %)
D) spíše ne	10 (20,83 %)	17 (43,59 %)	23 (52,27 %)
E) rozhodně ne	0 (0 %)	4 (10,26 %)	14 (31,82 %)
	48 (100%)	39 (100 %)	44 (100 %)

Tato položka je v tázací formě a má charakter uzavřené otázky, je polytomického typu s výběrem předem připravených odpovědí.

V této otázce se měli respondenti vyjádřit ke své znalosti zákonů upravujících pobyt cizinců na území České republiky a tím tak subjektivně zhodnotit své povědomí o těchto zákonech. Rozhodnou znalost uvedli policisté přičemž, se kladně vyjádřilo přes 70% z nich. Naopak z respondentů hlásících se k profesnímu cechu Zdravotníků a Úřadu práce shodně neodpověděl rozhodně ano nikdo. Z našeho pohledu tak prokázaly neskonalou úctu k zákonům naší země, neboť si jsou jako odborníci ve svém oboru (znají naopak jistě dobře jiné zákony) vědomi obtížnosti této problematiky.

Tabulka č.3

Otázka č. 5.**Setkáváte se v zaměstnání s cizinci častěji než v soukromém životě?**

	Policie	Úřad práce	Zdravotníci
A) rozhodně ano	21 (43,75 %)	13 (33,33 %)	6 (13,64 %)
B) spíše ano	11 (22,91 %)	14 (35,90 %)	12 (27,27 %)
C) nevím	0 (0 %)	1 (2,56 %)	1 (2,27 %)
D) spíše ne	8 (16,67 %)	8 (20,51 %)	12 (27,27 %)
E) rozhodně ne	8 (16,67 %)	3 (7,70 %)	13 (29,55 %)
	48 (100 %)	39 (100 %)	44 (100 %)

Tato položka je v tázací formě a má charakter uzavřené otázky, je polytomického typu s výběrem předem připravených odpovědí.

Smyslem této otázky bylo zjistit, zda se respondenti vybraných profesí setkávají s cizinci častěji při výkonu zaměstnání než v soukromém životě a ověřit si tak správnost výběru profesí, neboť jsme při přípravě samotného výzkumu předpokládali, že s nimi do profesního styku přicházejí poměrně často.

Jak je z výsledků uvedených v tabulce zřejmé, všechny profese jsou při svém výkonu povolání v častém kontaktu s cizinci. U policie i Úřadu práce odpovědělo kladně (že se s cizinci setkávají častěji v zaměstnání než v soukromém životě) přes 2/3 respondentů a u zdravotníků byl poměr odpovědí téměř vyrovnaný.

Dle našeho názoru lze tak tedy jednoznačně potvrdit, že výběr profesí přicházejících často do styku s cizinci byl zvolen z naší strany správně a odpovědi respondentů na položky dotazníku mají vysokou vypovídající hodnotu.

Tabulka č.4

Otázka č. 6.**Slyšeli jste někdy o vládních programech týkajících se problematiky přistěhovalectví?**

	Policie	Úřad práce	Zdravotníci
A) rozhodně ano	8 (16,67 %)	4 (10,26 %)	2 (4,55 %)
B) spíše ano	22 (45,83 %)	15 (38,46 %)	12 (27,27 %)
C) nevím	8 (16,67 %)	5 (12,82 %)	6 (13,64 %)
D) spíše ne	8 (16,67 %)	14 (35,90 %)	16 (36,36 %)
E) rozhodně ne	2 (4,16 %)	1 (2,56 %)	8 (18,18 %)
	48 (100 %)	39 (100 %)	44 (100 %)

Tato položka je v tázací formě a má charakter uzavřené otázky, je polytomického typu s výběrem předem připravených odpovědí.

V dnešní době jsou vlády všech vyspělých států světa povinny brát v úvahu a seriózně se zabývat tématem přistěhovalectví. Členské státy EU, mezi něž se Česká republika řadí, jsou vázány nařízením Evropské Unie. Z toho pramení fakt, že určitou mírou jsou státy tato nařízení plnit, ale zároveň si mohou dle vlastního vládního programu stanovit vlastní míru intenzity řešení této aktuální otázky. Rozhodné pro stanovení této míry je zejména hospodářství dané země, její geografická poloha a hlavně to, zda se pro přistěhovatele jedná o zemi tzv. tranzitní nebo už konečnou, která je cílem jejich putování.

Nejčastěji o programech týkajících se přistěhovalectví slyšeli policisté, což jaksí pramení z náplně jejich práce a nutnosti mít všeobecný přehled nad tím, co se v současné společnosti děje. Častokrát o zmiňovaných programech slyšeli i zaměstnanci úřadů práce, kdy z nich téměř polovina odpověděla kladně. U zdravotníků odpověděla kladně necelá třetina. Z analýzy uvedených čísel lze říct, že co se, týká vládních programů přistěhovalectví, jsou zaměstnanci uvedených profesí informováni, avšak prostor na zlepšení tu je stále velký.

Tabulka č.5

Otázka č. 7.**Myslíte si, že je problematice přistěhovalců věnován dostatek pozornosti?**

	Policie	Úřad práce	Zdravotníci
A) rozhodně ano	4 (8,33 %)	1 (2,56 %)	1 (2,27 %)
B) spíše ano	10 (20,83 %)	7 (17,95 %)	2 (4,55 %)
C) nevím	10 (20,83 %)	15 (38,46 %)	26 (59,09 %)
D) spíše ne	17 (35,42 %)	13 (33,33 %)	11 (25 %)
E) rozhodně ne	7 (14,59 %)	3 (7,70 %)	4 (9,09 %)
	48 (100 %)	39 (100 %)	44 (100 %)

Tato položka je v tázací formě a má charakter uzavřené otázky, je polytomického typu s výběrem předem připravených odpovědí.

Takto položenou otázkou jsme chtěli zjistit osobní mínění respondentů na to, zda je problematice přistěhovalců věnován dostatek pozornosti. Respondenti jsou z profesí, které s cizinci přicházejí často do styku, proto mají dle našeho názoru oprávněný mandát na tuto otázku seriózně odpovědět a jejich odpověď má tak reálnou vypovídající hodnotu.

Z výzkumu vzešla čísla uvedená v této tabulce č. 5. Kladných odpovědí bylo, jako šafránu tzn. velmi málo. U všech zkoumaných profesí byla většina odpovědí záporných. Zajímavé je, že u zdravotníků byla položka „nevím“ označena téměř dvěma třetinami respondentů.

Dle našeho názoru jsou tato zjištění zneklidňující a poukazují na realitu dnešních dnů, kdy je tento problém odsouván do pozadí zájmu občanů.

9.2 Analýza tvrzení v položkách č. 8 až č. 18 zjišťující postoje a názory respondentů

Vyhodnocení těchto položek bylo provedeno prostřednictvím analýzy rozptylu.

Analýzu rozptylu odvodil R.A.Fisher před několika desítkami let, je to moderní a slibná statistická metoda, která je zatím v našich výzkumech málo využívána. Použitím analýzy rozptylu může přitom ve výzkumu přinést pozoruhodně přesných a spolehlivých výsledků. (Chrásková 2007)

V následujících tabulkách č.5 až č.7 jsou uvedena data analýz rozptylu odpovědí respondentů dle jejich zaměstnání, délky praxe a pohlaví. Z výsledků analýz jsou tak, přijaty či zamítnuty dané hypotézy.

Tabulka č.6

Zaměstnání

Proměnná	Analýza rozptylu (Tabulka1) Označ. efekty jsou význ. na hlad. $p < ,05000$							
	SČ efekt	SV efekt	PČ efekt	SČ chyba	SV chyba	PČ chyba	F	p
Prom2	45,60939	2	22,80470	7052,696	128	55,09919	0,413884	0,661959

Tato tabulka obsahuje analýzu rozptylu odpovědí respondentů jednotlivých profesí dle jejich zaměstnání. Porovnávány byly profese Policie, Úřady práce a Zdravotnictví. Za pomoci analýzy rozptylu jsme chtěli vyřešit otázku, zda mezi jednotlivými skupinami tzn. mezi zjištěnými daty z jejich odpovědí, jsou anebo nejsou statisticky významné rozdíly.

Z analýzy rozptylu jsme zjistili, že mezi skupinami, nejsou rozdíly, proto přijímáme nulovou hypotézu.

H₀: Nejsou rozdíly mezi zkoumanými skupinami zaměstnanců dle jejich profesního zařazení.

Tabulka č.7

Podle praxe

Proměnná	Analýza rozptylu (Tabulka6) Označ. efekty jsou význ. na hlad. $p < ,05000$							
	SČ efekt	SV efekt	PČ efekt	SČ chyba	SV chyba	PČ chyba	F	p
Prom2	85,80623	2	42,90311	7012,499	128	54,78515	0,783116	0,459157

Tato tabulka obsahuje analýzu rozptylu odpovědí respondentů jednotlivých profesí dle délky jejich praxe. Porovnávány byly délky praxe: do 5 let, 5 – 15 let, 15 a více let. Za pomoci analýzy rozptylu jsme chtěli vyřešit otázku, zda mezi jednotlivými skupinami tzn. mezi zjištěnými daty z jejich odpovědí, jsou anebo nejsou statisticky významné rozdíly.

Z analýzy rozptylu jsme zjistili, že mezi skupinami, nejsou rozdíly, proto přijímáme nulovou hypotézu.

H₀: Nejsou rozdíly mezi zkoumanými skupinami zaměstnanců dle délky jejich praxe.

Tabulka č.8

Podle pohlaví

Proměnná	Analýza rozptylu (Tabulka9) Označ. efekty jsou význ. na hlad. $p < ,05000$							
	SČ efekt	SV efekt	PČ efekt	SČ chyba	SV chyba	PČ chyba	F	p
Prom2	19,37495	1	19,37495	7078,930	129	54,87543	0,353072	0,553420

Tato tabulka obsahuje analýzu rozptylu odpovědí respondentů jednotlivých profesí dle jejich pohlaví. Porovnávány byly muži a ženy. Za pomoci analýzy rozptylu jsme chtěli vyřešit otázku, zda mezi muži a ženami tzn. mezi zjištěnými daty z jejich odpovědí, jsou anebo nejsou statisticky významné rozdíly.

Z analýzy rozptylu jsme zjistili, že mezi skupinami, nejsou rozdíly, proto přijímáme nulovou hypotézu.

H₀: Nejsou rozdíly mezi zkoumanými skupinami zaměstnanců dle jejich pohlaví.

Průměry odpovědí

V následujících tabulkách č.8 až č.10 jsou uvedena data jednotlivých profesí tj. průměry jejich odpovědí, minimální a maximální hodnoty odpovědí a směrodatná odchylka.

Uvedené položky byly škálové, respondenti mohli vyjádřit svůj názor označením příslušného stupně přičemž:

1 vyjadřoval maximální nesouhlas až po 5, který vyjadřoval maximální souhlas s daným tvrzením. Bylo 11 tvrzení, z toho tak minimální hodnotou bylo 11 a maximální 55.

Čím nižší hodnota, tím respondenti více nesouhlasili s přeloženými tvrzeními a vyjádřili tak větší míru shovívavosti vůči cizincům a větší dávku pro sociálnosti, naopak s narůstající hodnotou, se respondenti ztotožňovali s danými výroky a tím tak vyjádřili míru netolerantnosti a radikálnosti v postojích k cizincům.

Tabulka č.9

Policisté

Proměnná	Popisné statistiky (Tabulka1)				
	N platných	Průměr	Minimum	Maximum	Sm.odch.
NProm1	48	37,60417	20,00000	54,00000	7,242721

Od policistů bylo vyhodnoceno 48 platných dotazníků. Průměr jejich odpovědí měl ze všech zkoumaných profesí nejvyšší hodnotu 37,6 tzn. v průměru policisté vyjádřili nejvyšší míru souhlasu s předloženými tvrzeními. Nejmenší hodnota souhlasu byla 20 a nejvyšší 54 což je téměř maximální hodnota. Směrodatná odchylka dosáhla u policistů hodnoty 7.24, tj. v tomto pásmu odpovědí od průměru se pohybovala většina odpovědí (u směrodatné odchylky 68%). Viz. Graf č.4

Tabulka č.10

Úřad práce

Proměnná	Popisné statistiky (Tabulka1)				
	N platných	Průměr	Minimum	Maximum	Sm.odch.
NProm2	39	36,30769	24,00000	50,00000	6,083428

Od zaměstnanců úřadů práce bylo vyhodnoceno 39 platných dotazníků. Průměr jejich odpovědí měl ze všech zkoumaných profesí nejnižší hodnotu 36,3 tzn. v průměru vyjádřili zaměstnanci úřadů práce nejnižší míru souhlasu s předloženými tvrzeními. Nejmenší hodnota souhlasu byla 24 a nejvyšší 50. Směrodatná odchylka dosáhla u zaměstnanců úřadů práce hodnoty 6.08, tj. v tomto pásmu odpovědí od průměru se pohybovala většina odpovědí. Tato směrodatná odchylka je u všech zkoumaných profesí nejmenší, z čehož vyplývá, že zkoumaní zaměstnanci úřadů práce měli mezi sebou nejpodobnější míru souhlasu s předloženými tvrzeními.

Tabulka č.11

Zdravotníci

Proměnná	Popisné statistiky (Tabulka1)				
	N platných	Průměr	Minimum	Maximum	Sm.odch.
NProm3	44	36,45455	16,00000	55,00000	8,600851

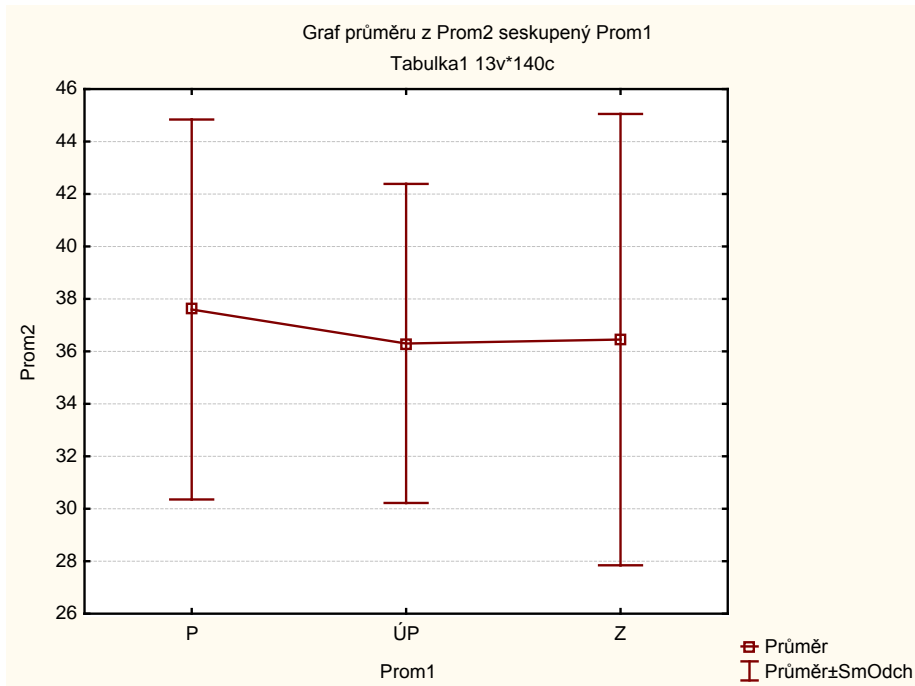
Od zdravotníků bylo vyhodnoceno 44 platných dotazníků. Průměr jejich odpovědí měl hodnotu 36,4. Nejmenší hodnota souhlasu byla 16 což, je nejmenší vyjádření souhlasu s předloženými tvrzeními a nejvyšší 55 což je maximální hodnota. Směrodatná odchylka tak dosáhla u zdravotníků nejvyšší hodnoty u všech zkoumaných profesí 8.60, z čehož vyplývá, že zkoumaní zaměstnanci zdravotnických zařízení měli mezi sebou nejrozdílnější míru souhlasu s předloženými tvrzeními.

Graf č.4. Graf znázorňující analýzu rozptylu odpovědí respondentů dle vybraných profesí.

P = Policie

ÚP = Úřad práce

Z = Zdravotníci

Vyjádřený graf výstižně dokumentuje a dává možnost přehledně porovnat průměry odpovědí jednotlivých profesí a názorně demonstruje velikost směrodatné odchylky míry souhlasu s předloženými tvrzeními.

10 SHRnutí PRAKTICKÉ ČÁSTI

V praktické části této závěrečné práce jsme v období od 01.01.2011 až 28.02.2011 zkoumali u výběrového souboru, který tvoří zaměstnanci profesí pracující s cizinci, základní informace týkající se znalosti cizinecké problematiky, znalosti souvisejících zákonů a problematiky přistěhovalectví, výzkum byl prováděn výlučně na území Zlínského kraje, chtěli jsme také současně zjistit postoje tohoto výběrového souboru vůči cizincům a to dle jejich: zaměstnání, délky praxe a pohlaví.

Pro samotnou realizaci výzkumu jsme zvolili metodu kvantitativně orientovaného výzkumu. Tuto klasickou metodu jsme vybrali s ohledem na výzkumný cíl tj. velkou skupinu lidí, kterou jsme potřebovali do našeho výzkumu zahrnout.

Kvantitativní výzkum vychází z deduktivní logiky a jeho cílem je testování hypotéz. Stanovili jsme si nulové a alternativní hypotézy. Pro sběr dat potřebných k přijetí či zamítnutí stanovených hypotéz jsme použili dotazník.

Dotazníky byly distribuovány na Úřady práce v Uherském Hradišti a Kroměříži, do Nemocnice v Uherském Hradišti, do Nemocnice ve Vsetíně a Rychlé záchranné službě ve Vsetíně a taktéž na všechny zmiňované útvary policie.

Dotazník jsme sestavili z promyšlených a respondentům dobře srozumitelných položek, které jsme seřadili za sebe v logickém sledu, celkem obsahoval 18 položek.

Na uvedené položky odpovědělo 51 mužů a 80 žen, přičemž nebyl statisticky významný rozdíl mezi jejich odpověďmi. Ve sledované délce praxe se taktéž nepotvrdily statisticky významné rozdíly v odpovědích.

Při analýze postojů vybraných profesí k cizincům na Zlínsku jsme došli k závěru, že rozdíly mezi jednotlivými profesemi tj. Policie, Úřad práce a Zdravotníci, jsou statisticky nevýznamné, a ty které jsou, mohou být způsobeny jinými faktory, než je zaměstnání, práce či pohlaví respondentů.

ZÁVĚR

Touto prací jsem se pokusil nahlédnout do problematiky, která je v současném světě tolik aktuální. Budeme-li mít otevřenou mysl a nebudeme-li přehlížet, to co se děje ve světě, co trápí Evropu, ale i třeba to co děje přímo kolem nás, třeba v našem městě, nepochybně dojdeme k poznání, že pojem cizinecká problematika, není jen prázdná, laciná fráze z večerních zpráv, ale že se jedná o palčivý problém, který si právem zaslouží pozornost a hlavně řešení.

Přesuny lidí a migrace probíhají, co svět světem stojí. Málo kdy v lidské historii, ale bylo takové množství lidí v pohybu, hledající lepší životní a ekonomické podmínky pro život a mnohdy jen hledající bezpečí, které ve vlastní zemi ztratili. Na takové lidi pak nahlížíme jako na uprchlíky, přistěhovalce, prostě cizince.

V této práci jsme si definovali, koho náš právní systém za cizince považuje, dále jsme je rozdělili na cizince z Evropské unie a na cizince přicházející z tzv. třetích států. Tito mohou na našem území pobývat buď bez víza, těch je však minimum, nebo zde pobývat přechodně a po splnění časové lhůty pobytu a zákonných podmínek i trvale. Dlouhodobý pobyt těchto cizinců přináší konfrontaci kultur, kdy se stává neodvratným vzájemný střet a postupné prolínání kultur přebíráním jednotlivých prvků cizích kultur. Každé etnikum i národy s vlastním územím i přes různost ras a barvy kůže, má své tradice a kulturu. Paradoxem respektive smutnou realitou je, že spouště lidí právě na rase či odstínu pokožky nesmírně záleží, a stavějí na tom častokrát celou svou politiku. A tak se hlásí ke slovu rasismus, xenofobie, segregace, antisemitismus a nacionalismus, který se rád schovává za vlastenectví.

Ve výzkumné části jsme uvedli ve výzkumném problému stěžejní témata pobytu cizinců na našem území, jejich zaměstnávání a poskytování zdravotní péče. Položili jsme si otázku, zda existují rozdíly v postojích profesí pracujících s cizinci na Zlínsku. Cílem bylo současně zjistit, zda se postoje liší dle zaměstnání, délky praxe a pohlaví.

Pro realizaci výzkumu jsme zvolili kvantitativní výzkum za pomoci dotazníku, neboť jsme měli velký vzorek 131 respondentů.

Stanovili jsme si hypotézy, kdy jsme předpokládali rozdíly v postojích, po vyhodnocení dat jsme je však odmítli a museli jsme přijmout jejich nulové varianty. Vyhodnocení bylo provedeno prostřednictvím analýzy rozptylu, při kterém jsme došli k závěru, že rozdíly mezi zkoumanými profesemi, délkou praxe a pohlavím, nejsou statisticky významné. Ty rozdíly, které se přesto objevily, tak mohou být způsobeny zcela jinými faktory, než je profese, délka praxe či pohlaví.

Toto zjištění dle našeho názoru dává jakýsi skutečný obraz společnosti a nutí k úva-ze, zda by podobných výsledků bylo dosaženo při zkoumání jakýchkoliv profesí. Odpověď neznáme, ale máme za to že, postoje vůči cizincům jsou z větší části formovány právě sdělovacími prostředky a lidé tak nezapoují dostatečně vlastní myšlení a úsudek, protože to není pohodlné a „in“.

Domníváme se a věříme, že společnost s postupem času zjistí, že „cizí“ neznamena automaticky „špatný nebo nebezpečný“, ale jen „jiný“- který stojí za to prozkoumat a poznat. A teprve pak, pochopí-li to, může se společnost poznáním nového obohatit a posunout zas o kus dál.....

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BARŠOVÁ, A., BARŠA, P. *Přistěhovalectví a liberální stát (Imigrační a integrační politiky USA, západní Evropě a Česku)*. Brno: Masarykova universita v Brně, 2005
ISBN 80-210-3875-6
- [2] BARŠA, P., STRMISKA, M. *Národní stát a etnický konflikt: politologická perspektiva*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. ISBN 80-85959-52-6
- [3] BUDILOVÁ, L., HIRTL, T. a kol. *Policista v multikulturním prostředí*. Praha: MVČR, 2008. ISBN 80-903510-1-8
- [4] DEMJANČUK, N., DROTÁROVÁ, L. *Vzdělání a Extremismus*. Praha: Nakladatelství Epoque s.r.o., 2005 ISBN 80-86328-83-X
- [5] DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-0139-7
- [6] GABAL, I. a kolektiv *Etnické menšiny ve střední Evropě*. Praha: G plus G, 1999
ISBN 80-86103-23-4
- [7] GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000.
ISBN 80-85931-79-6
- [8] HIRT, T. Svět podle multikulturalismu. In HIRT, T. – Jakoubek, M. (eds.) *Soudobé spory o multikulturalismus a politiku identit*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-22-9
- [9] HLADÍK, J. *Multikulturní výchova (socializace a integrace menšin)*. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2006. ISBN 80-7318-424-9
- [10] CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, a.s., 2007. ISBN 978-80-247-1369-4
- [11] PRŮCHA, J. *Interkulturní psychologie: sociologické zkoumání kultur, etnik, ras a národů*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-885-6
- [12] ŠÍŠKOVÁ, T., *Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-648-9

Internetové zdroje

[13] Statistika prosinec 2010 - Policie ČR- Služba cizinecké policie [online] [cit. 2011-24-04] dostupný z <http://www.policie.cz/clanek/statistiky-885151.aspx>

[14] Zlínský kraj – Český statistický úřad [online] [cit. 2011-24-04] dostupný z http://www.zlin.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/cizinci_ve_zlinskem_kraji_v_letech_2001_az_2010_a_jejich_uplatneni_na_trhu_prace

[25] Sběrka zákonů – sagit.cz [online] [cit. 2011-22-04] dostupný z <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb99326&cd=76&typ=r>

[36] Informační materiály a příručky – cizinci.cz [online] [cit. 2011-22-04] dostupný z http://www.cizinci.cz/files/clanky/658/pro_cizince_s_dlouhodobym_pobytem_cestina.pdf

[47] Multikulturalismus – ireferaty.lidovky.cz [online] [cit. 2011-21-04] dostupný z <http://ireferaty.lidovky.cz/310/1105/Multikulturalismus>

[58] Lidské rasy – tmsvet.wz.cz [online] [cit. 2011-21-04] dostupný z <http://tmsvet.wz.cz/lidskerasy.html>

[69] Intolerance – Valach.info [online] [cit. 2011-21-04] dostupný z <http://www.valach.info/intolerance/>

[20] Rasismus a xenofobie- Pražské centrum primární prevence [online] [cit. 2011-21-04] dostupný z <http://www.prevence-praha.cz/rasismus-a-xenofobie>

[21] Středověké kořeny protižidovských předsudků - holocaust.cz [online] [cit. 2011-21-04] dostupný z http://www.holocaust.cz/cz2/history/antisemitism/history/medieval_antijudaism/medieval_antijudaism

[22] Migrace - Migrace [online] [cit. 2011-26-04] dostupný z <http://www.migrace.cz/Migrace>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
ES	Evropské společenství
ÚP	Úřad práce
%	Procenta
tzn.	To znamená
tj.	To je
resp.	Respektive
ks.	Kusy
stol.	Století

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1

Charakteristika kraje – Zlínský kraj [online] [cit. 2011-26-04] dostupný z <http://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?chnum=1&nid=3581&doctype=ART&docid=27939>

Obrázek 2

TOMEŠ, J., FESTA, D., NOVOTNÝ, J., a kol., *Konflikt světů a svět konfliktů*. Praha: Nakladatelství P3K, 2007. ISBN 978-80-903587-6-8

Obrázek 3

Lidská rasa – Wikipedie [online] [cit. 2011-20-04] dostupný z <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:RaceMugshots.jpg>

Obrázek 4

Sherlock Holmes – Obrázky.cz [online] [cit. 2011-07-04] dostupný z <http://www.obrazky.cz/?q=sherlock%20holmes&fulltext&from=127>

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulka č. 1. Přehled cizinců žijících ve Zlínském kraji.

Tabulka č. 2. Otázka č. 4. Znáte zákony, upravující pobyt cizinců na území ČR?

Tabulka č. 3. Otázka č. 5. Setkáváte se v zaměstnání s cizinci častěji než v soukromém životě?

Tabulka č. 4. Otázka č. 6. Slyšeli jste někdy o vládních programech týkajících se problematiky přistěhovalectví?

Tabulka č. 5. Otázka č. 7. Myslíte si, že je problematice přistěhovalectví věnován dostatek pozornosti?

Tabulka č. 6. Analýza rozptylu dle zaměstnání.

Tabulka č. 7. Analýza rozptylu dle délky praxe.

Tabulka č. 8. Analýza rozptylu dle pohlaví.

Tabulka č. 9. Odpovědi policistů.

Tabulka č. 10. Odpovědi pracovníků ÚP.

Tabulka č. 11. Odpovědi zdravotníků.

Grafy

Graf č.1. Podíl cizinců na celkovém počtu obyvatelstva k 31. 12. 2001.

Graf č.2. Podíl cizinců na celkovém počtu obyvatelstva k 31. 12. 2010.

Graf č.3. Počty cizinců žijících ve Zlínském kraji v letech 2001 – 2010.

Graf č.4. Graf znázorňující analýzu rozptylu odpovědí respondentů dle vybraných profesí.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I. Vzor dotazníku

PŘÍLOHA P I: VZOR DOTAZNÍKU

Vážená paní, vážený pane

máte v rukou dotazník, který je součástí sociologického výzkumu zaměřeného na postoj k cizincům, pobývajících na území České republiky – přesněji ve Vašem okolí, ve Zlínském kraji.

Dotazník je zcela anonymní. Své odpovědi označte prosím dle svých postojů, názorů a zkušeností.

Na položenou otázku je Vám předložena škála odpovědí, Vy pouhým zakroužkováním označíte tu, se kterou nejvíce ztotožňujete. Vždy prosím označte pouze jednu odpověď.

Děkuji

1. Pohlaví

- a) muž b) žena

2. Profesní zařazení

- a) Úřad práce b) Zdravotnické zařízení c) Policie

3. Délka praxe

- a) do 5let b) 5 - 15let c) 15 a více

4. Znáte zákony upravující pobyt cizinců na území ČR?

- a) rozhodně ano b) spíše ano c) nevím d) spíše ne e) rozhodně ne

5. Setkáváte se v zaměstnání s cizinci častěji než v soukromém životě?

- a) rozhodně ano b) spíše ano c) nevím d) spíše ne e) rozhodně ne

6. Slyšeli jste někdy o vládních programech týkajících se problematiky přistěhovalectví?

- a) rozhodně ano b) spíše ano c) nevím d) spíše ne e) rozhodně ne

7. Myslíte si, že je problematice přistěhovalectví věnován dostatek pozornosti?

- a) rozhodně ano b) spíše ano c) nevím d) spíše ne e) rozhodně ne

Uved'te, na kolik souhlasíte s následujícími tvrzeními:

8. Cizinci berou našim lidem práci.

maximální nesouhlas

maximální souhlas

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

9. Vydávání pracovních povolení pro cizince by se mělo zpřísnit.

maximální nesouhlas

maximální souhlas

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

10. V době hospodářské krize nejsou cizinci přínosem pro domácí ekonomiku.

maximální nesouhlas

maximální souhlas

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

11. Cizinci představují pro naše občany zdravotní riziko.

maximální nesouhlas

maximální souhlas

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

12. Cizinci by měli více přispívat na úhradu zdravotní péče.

maximální nesouhlas

maximální souhlas

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

13. Cizinci dlouhodobě žijící v ČR by měli přijmout naše zvyky a tradice.

maximální nesouhlas

maximální souhlas

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

14. Cizinci k nám nepřinášejí nové obohacující ideje a kulturu.

maximální nesouhlas

maximální souhlas

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

15. Cizinci jsou hrozba pro Váš způsob života.

maximální nesouhlas

maximální souhlas

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

16. Cizinci zvyšují výskyt zločinu.

maximální nesouhlas

maximální souhlas

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

17. Povolování vstupu cizinců na území ČR by se mělo zpřísnit.

maximální nesouhlas

maximální souhlas

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

18. Cizinci, kteří nedodržují zákony naší země, by měli být vyhoštěni.

maximální nesouhlas

maximální souhlas

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---